Plymouth, Pa., 23 Balandžio.

Žodis į korespondentus bei žinių padavėjus.

Gal tuli musų amerikiszki korespondentai bei žinių suteikėjai, iszgirdę jog asz susirgau, liovėsi sądarbinįkavę prie „Vienybės“, bijodami, jog jų rasztai bus visai nesunaudoti bei neatsakancziai. Gal kitas ir dėlto neraszė, jog nežinojo į keno rankas jo rasztas papuls. Todėl drįstu praneszti jums malonus sądarbinįkai, kad asz jau pasitaisau isz sunkios ir paojingos ligos (pludimas kraujo isz burnos ir nosies), ir jau prie sekanczio numerio galėsiu maždaug prisidėti savo darbu. Pertai nûszirdžiai meldžiu jus tautiecziai idant teiktumėtės szelpti „Vienybę“, kaip ir pirmai žiniomis isz amerikiszkų dirvų ir visokiais kitokiais rasztais; asz jûs kûgeriausei suvartosiu ir jums didei dėkingas busiu.

Su gûdone

J. Petraitis, Redaktorius.

Isz Lietuvos.

— *Suvalkų rėdyba.* Dieną 30 Kovo *Senapilės* gimnazija ant atminties sukakimo szimto metų nû dienas gimimo Gribojedov'o, rusų komedijų raszytojo, pakėlė literatiszkai—vokaliszkai — muzikaliszkai — dramatiszką vakarą, ant kurio buvo užkviesta publika. Skaitė, dainavo, grieže ir perstatė sklypelius isz Gribojiedov'o komedijų gimnazijos mokytiniai ir viską atliko gana gerai, taip kad apszcziai susirinkus publika tovienio plojo delnais.

Gribojiedov'as, kaip sakiau, rusų komedijų raszytojas. Puikiausia jo komedija „Gorie ot uma“, už kurią jį dabar taip garbina visoje Maskolijoje, netik Senapilės gimnazijoje, szvęsdami kitur, žinoma, da iszkilmingiaus atmintį jo dienos gimimo.

Taigi! sziądien garbina, vadina genialiszka tą komediją, o kaip ją maskoliai priėmė, kada ji pirmu syk pasirodė? Kaip priėmė? — visai nepriėmė, buvo net ilgą laiką uždrausta ją spausti, nės joje daug-daugiaus kaip valdžia norėtų — buvo teisybės, skaudžios teisybės. Platinosi ji tarp žmonių tik rankraszcziûse ir tokiu budu netruko aplėkti visą Maskoliją. Kada buvo visiems žinoma, o laikai sziek tiek ir Maskolijoje į geresnę pusę pavîrto, o Gribojiedovo komedija buvo iszstatyta ant scenos. Pradėjo apie penkios deszimtys metų nû jos pirmo pasirodymo ant scenos, o jau sziądien maskoliai netik nepersekioja tos komedijos, bet da didžiûjasi jaj, kaipo savo tautiszku turtu.

Tiek to mums butų su maskolių tautiszkais turtais, bet neužmirszkim, kad Lietuva maskoliaus nagûse, ir Lietuvos laimė nemažai priguli nû maskoliszko upo; o maskoliaus upas kartais mainosi, kaip matyti isz pasielgimo su Gribojiedovo komedija.

Vienam Naumiesczio žandarui atsiuntė kas žin kas isz užrubežės kelis turbut tris, pakus lietuviszkų laikraszczių, ir tai ne jaib kokių, vis rinktinių, kur yra raszyta ant maskolių ir (o baisybė!) ant paties caro. Tas taip sujudino žandarus, kaip pamaiszius lazda szirszių lizdą, susijudina szirszės. Palakstė jie szę-ten, ir pamaži, nieko nepeszę, turėjo aptykti. Vienok tikrai negalima pasakyti, ar tie lietuviszki laikraszcziai jiems atsiųsti taip jûs įkirkino. Labai gali buti, kad kiti koki slapti jų reikalai, isznetyczių susidurę vienu laiku su laikraszcziais pridirbo jiems lakstymo.

31 dieną Kovo *Senapilėje* norėjo pasiskandyti Szeszupėje maskolių kareivis. Prasikaltęs kelis sykius už kas žin ką, jis tyczia pasigėrė ir ėjo skandytis. Bet priesz pasiskandinimą, norėdamas atkerszyti už kokį piktumą dviem kitiems kareiviams, sudavė jiedviem su plytgaliu ir bėgo. Aniedu mislyjo, kad jis tik nû jiedviejų bėga, o jo bėgama skandytis. Pribėgęs prie Szeszupės szoko ir panėrė po ledu. Ledas buvo vietomis jau sulaužytas, dėlto vandû jį kitam daigte iszstumė isz po ledo, kur jį pastvėrę aniedu atsiviję kareiviai, gyvą isztraukė ant kranto ir nugabeno į kaszarus (kazermes). Žinoma, tas kareivis pateks po sudu už skandinimąsi.

Kelioms dienoms pirmiaus nusiszovė *Vilkaviszkije* tulo inžinieriaus duktė.

Ant galo pavasaris parodė savo galybę. Upeliai užia, nû laukų sniegas beveik visur isznyko. Ledas ant upių sutruko, susikimszo į kamszas, o neužilgo nuplauks visai pavandeniu. Didelės pavandenės szįmet nebuvo, nės naktis į naktį paszala, dėlto sniegas iszlengvo tirpdamas mažai pridûda upėmis vandenio.

Rugiai dailiai peržiemavojo ir žaliûja net isz po sniego, kad linksma ir žiurėti, o augsztai lakstydami ir cziulbėdami pavasario giesmes vyturiukai da labjaus padidina tą džiaugsmą.

J. Vėžys.

— Žmonės pradėjo džiaugtiesi, kad javai truputį savo prekėje pakilo. Sztai *Vaszkûse*, Panevėžio paviete geriausios aviżos nû 70 kapeikų ant puro, pakilo ant 90 kap., rugiai nû 1 rub. 40 kap., ant 1 rub. 60 kap., miežiai isz 1,05 kap. ant 1,20 kap. Už bulvių purą moka 70 kap., už kvieczių pudą 62 kap., jautiena mėsa po 7—8 kap. ant svaro, sviesto ir surių prekė kaip ir Rygoje, nės paktoriai ten viską vežtami, be tos prekės pardûti nenori. Toje apygardoje už apuszinių malkų sieksnį moka po 5 rublius, o už beržinių ir alksninių 7 rublius.

Paktoriai (pieniai) už karves moka arendos po 12 rublių, o jeigu ant stûpų1) pieną samdo, tai moka per 7 vasaros mėnesius po 3 kapeikas ant stûpos, o per 5 žieminius mėnesius po 3½ kap. ant sztopo karvių savinįkams.

Tame kraszte pagal desentinų skaitliaus arenda yra mokama, neiszskiriant ar tai yra ganykla ar krumai, pieva, dirva ir t. t. Sulyg sziolei už žemės desentiną, kuri czia labai puiki yra po 16 rublių mokėta, bet dabar daugiau kaip po 14 rublių arendos už tokią žemę nemoka. Bet už apleistą žemę moka tiktai 9 rublius.

Žydeliai isz czia daugiau eina į Afriką nekaip į Ameriką. Kad ne visur Lietuvoje „abruszenije“ gerai eina, galima isz vieno prilyginimo datirti. Sztai nû lenkmeczio laiko 1863 metų, į Maskvitų kaimą, Betigalos parapijoje, Kauno paviete, burliokai atsiųsti buvo, tie po vietinio lietuviszko budo įtekme budami, visas savo triobas pagal vietinio pavidalo iszstatė, tokius pat kaip ir mes darželius ir teletnįkus įtaisydami. Vienas isz jų Medvedev apygardoje kaipo staliorius yra pagarsėjęs. Tas vienok nenorėdamas, idant aną už maskolių laikytų lietuviszkai Meszkauskiu, o lenkiszkai Niedźviedzkiu savę praminė.

Nors isz priežodžio ir datyrimo žinome, kad ant szv. Kazimiero szlajų kelio „kreiva vėžė“ turi buti, o ant szv. Jûzapo szlajų kelią retai kada turime, bet szįmet ant szv. Jûzapo 31 Kovo tą turime, ką ant szv. Kazimiero pustreczios nedėlios pirmiau reikėtų turėti. Sniego yra

1) Sztapas, kursziszkoji skystimų miera arti pusgorczio didumo.

dar labai daug, o upių ledai judintis dar nei nemislyja. Pagada ukanota, nei lietus lyja, nei saulė kaitina. Turime viltį kad upių ledai per pat Velykas iszeis. Isz to lengvo žiemos varymo, bus toji nauda, kad tvano nebus, o pertai ir paupeis iszkadų, o yra toji nelaimė, kad žiemai nesibaigiant visokios ligos platinasi, o jų tarpe ir sunkios slogos „infliuenza“ vadinamos. Mazne nėra namų, kad ant tos ligos nesiskųstų. Po aptiekas turi daug darbo su vaistais, o daugiausei chininos pardûda, kuris vaistas priesz infliuenzą yra vartojamas. Toji infliuenza ir manę priesz jumis kaltu padarė, nės smarkiai susirgęs savo žinių į laiką pristatyme isztesėti negalėjau. Dabar truputį pasitaisęs vėl savo tarbą toliaus varau.

— *Svedosų parapija*, Aukmergės par. Svedosų miestelis stovi labai gražioje sausoje vietoje, ant smiltynės, dviejų ežerų tarpe. Miestelis yra nebrukavotas. Lietuvnįkų miestelyje yra 800 duszių, kiti yra žydai, kurių yra daug daugiau. Visoje parapijoje yra 9,000 lietuvių katalikų. Bažnyczia yra medinė, bet klebono Jurgio Narmanto labai gražiai užlaikyta. Kunįgas Narmantas yra taipojau Utėnos dżiakonu. Szventorius apie bažnyczią yra labai gražus, platus, medżiais apsodintas. Żydiszkų kromų yra apie 10, krikszczioniszkų 2. Vienas mažas krikszczioniszkas tabako kromas buvo pernai uždėtas, o szįmet uždėjo didesnį antrą kolionijaliszką kromą, buvęs kriauczius p. Jûzapas Pecziura. Tris karcziamas żydai valdo.

Pavasario laike, kada reikia linų semenis sėti per 3—4 panedėlias yra įtaisomi sėmenų turgai, ant kurių isz daugel krasztų dėl jų supirkimo žmonės suvažiûja. Svedosų krasztas isz gerų linų ant visos Lietuvos pagarsėjęs yra.

Szale miestelio yra labai didelis ir gražus Svedosų dvaras, su dideliu paloczu ir parku, kitą kart prie grovo Marikonio prigulintis, paskui aną nupirko burliokas Michailovas kelių suvienymo inżinierius, tas dvaras isz licitacijos su kitais palvarkais antram burliokui generolui Bożerijanovui tapo pardûtas.

Nors tame kraszte burliokai mažne neatsiranda, bet girtybė stipriai prasiplatinusi yra, o isz jos priežasties visokios nelaimės. Sztai nû Svedosų per penkis viorstus yra Gikių kaimas, kur vienam gaspadoriui arklys pavogtas tapo. Toje vagystėje vienas Svedosų żydas pażvelgtas buvo, kur tai dėl vagystės isztyrimo nuskriaustas gaspadorius su keliais vyrais nuvyko. Sumuszta ir prispirtas żydas prisipażino, kad anas tą arklį nû jo kaimyno isz Gikų, pavogtą nupirko.

Tas kaimynas buvo kada tai už kitą szelmystą į Siberiją iszsiųstas, kur savo metus iszsipakutavojęs pargrįžo, bet savo gyvenimą užimtą atrasdamas, nės jo sesû isztekėjus aną užėmė, ant kurios kreiva akia visados žiurėjo. Savo gyvenymo nerasdamas pas vienos naszlės tame pat kaime į preikszus nuėjo1). Nuskriaustas gaspadorius apie tą sužinojęs isz Svedosų į Gikus atvyko ir lyg dėl provos su jo sesere, kaimyną į Svedosus vėl pritraukė. Czia żydą su kaimynu į akis sustatęs, vėl nû żydo buvo pripażinta, kad tai nû jo pavogtą arklį pirko. Pażvelgtas arklevagystėje, artymame miszke baisiai sumusztas buvo, o paskui į Gikų kaimą nuvežtas, muszamas, viename tvarte uždarytas ir dabojamas. Tûmi tarpu atė-

1) Tai yra, kad ne pas savęs paczią atsivedė, bet pas ją gyventi nuėjo.

jo ir szvogeris, kuris ant jo gyvenimo, su muszamojo sesere jam Siberijoje esant apsivedęs buvo. Tas regis to norėdamas, idant anas užmusztas budamas prie gyvenimo priekabės neturėtų, Gikiszkiams gaspadoriams pastatė arielkos, idant aną dar labjaus įluptų. Tie į linų mynymo darżinę2) nuvedę nelaimingajį visokiais budais kankino ir kardami, ir tampydami, ir muszdami, ant galo sulyg smercziui užmuszdami.

Nabasznįkas isz Siberijos pagrįžęs, buvo pasitaisęs, o pertai nû visų aplinkinių net kitose parapijose mylimas, tûm labjau nežinoma ar żydas save gindamas dėl tos vagystės buvo teisybę pasakęs. Gana to, kad tą baisybę iszstyrę Užpalio susiedinės parapijos gyventojai, dabar daro storonę, kad už tą baisybę visas Ginių kaimas į Siberiją iszsiųstas taptų.

Svedosų parapijoje ant Endrioniszkių (Androniszki) link vėl apie panaszų atsitikimą pasakoja, kuris taipojau isz arielkos priežasties atsitikęs buvo.

Bet negalima pasakyti, idant lietuviszkoji prusiszkoji literatura, kuri ten, taip kaip ir kitur Lietuvoje platintiesi pradėjo, savo didelės įtekmės neturėtų. Sztai kada pirm kelių metų Kauno gubernatorius Klinkenbergas į tą krasztą atvažiavęs buvo, policija daugybę visokių karcziaminių mergų, paleistuvių ir t. t. bobų dėl kvietkų anam po kojų metimo prikalbinę buvo, o tai dėl didesnio policijos prie gubernatoriaus prisilaižymo. „Apżvalgai“ smarkiai tą darbą iszjûkus, o po kelių metų isz antro karto Klinkenbergui atvykus, nieks jau aną sutikti neiszėjo, nės anos mergos ir bobos už pirmesnį pasielgimą, taip nû visų iszjûkiamas ir persekiojamas tapo, kad Krażių kankintojui atvažiavus, nei vienas aną sutikti nebuvo. Taigi laikraszcziai pradėjo buti pas mumis syla nû seniai su dżiaugsmu laukema. Sulyg szioliai mat gubernatoriai karalių ir ciesorių garbę norėjo pas mumis turėti, bet žmonės jau nėra toki kvaili!

Sztai latviai, kurie daug už mumis numaningesni yra, priesz vietinį gubernatorių Jelgavoje niekados kepurės nenuima. Jeigu nuima, tai kaipo pažįstami. Jelgavoje vieną kartą atsitiko, kad gubernatorius „czinovnįkui“ anam kepurę nuėmusiam, tiktai „pod kozirok“ padarė. Tas czinovnįkas maskolius Troickis antrą kartą gubernatorių sutikęs, anam tiktai „pod kozirok“ padarė, kepurę nenuimdamas. Sziokiu budu gubernatorius sugėdintas tapo, o Troickis daugiau priesz gubernatorių kepurės nenuima nors po jo valdżia atsiranda. Kamgi gubernatorius yra dėl kitų, kad ir prastų żmonių, kurie aną asabiszkai nepażįsta?

Żaltys.

2) Tame kraszte, kaip ir kitûse Panevėżio, Zarasų, Aukmergės paviete yra tam tikros dėl linų mynymo maszinos, su arkliais varomas ir tam tikros ant to darżinės.

„Kraj“ N. 10 padûda sztai kokia žinią.

Kasdien auganti – raszo korespondentas – žmonių iszeivystė isz Kauno gub. į svetimus krasztus pradeda atkreipt atydą žmonių, kuriems tai apeina. Prisižiurėjus arcziau emigracijos priežastims pasirodo, kad tai jos yra ekonomiszkos. Savo observacijas (nużiurėjimus) sako korespondentas surinkęs Panevėżio paviete, kur žemė gana derlinga ir gerai apdirbama, o žmonės labjau, kaip kitûse kampûse gub. apsiszvietę. Tame paviete, apart żydų, gyventojų yra 87 tukst.; isz jų katalikų

80 tukst. tarp jų bajorų 7 tuks. Žmonės to pavieto po baudžiavų apturėjo žemės dirdamos 136,670 deset., nedirbamos 4,035 des.; nů baudžiavų iki sziol prisipirko 5,925 des. Ta visa žemė dalinasi į 10,214 ukių, kurios pagal didumą (plotą) užimamos žemės taip dalinasi: ukių turinczių daugiau kaip 20 des. yra 3,731; nů 10 iki 20 des. yra 1,184; nů 3–10 des. yra 1,954; mažiau nei 3 des. užimanczių 3,355 ukių. Isz to galima matyti kad ukių turinczių su virszum 20 des. yra gerai treczia dalis: tokios ukės visiszkai aprupina savo valdytojus, prie jų dar galima priskirti ir ukes, turinczias daugiau, kaip 10 deset. Tokiu budu suėmus į kruva bus apie 48 nůszimcziai t. y. beveik pusė gyventojų kurie turi tikrą užlaikymą. Bet taip yra tikt ant popieros, nės jei pažiurėsime į gyvenimą, tai pamatysime, kad daug ukių žmonės pasidalino tarp savęs, nors apie tai nekalba rasztai oficijaliszki. Valdytojai ukių nů 3 iki 10 deset. ir mažiau kaip 3 deset. ir mažiau kaip 3 deset. negali iszmist isz savo žemės ir turi jieszkot uždarbio kur kitur tokių bus didesnė pusė (52 nůszimcziai) to kraszto gyventojų abelnai ant kiekvienos ukės pareina po 5,68 žmonių; palyginus tai su žeme pamatysime kad maž daug: gerai aprupintų žeme bus 27 žmonių, (czionai imant abelnai visi to kraszto žmonės, apart žydų), mažai 30 tukst., be žemių apie 29 tuks. Paskutinių tikt pusė tegali gauti ant vietos szokį – tokį uždarbį, o kitai pusei nėr kur gaut darbo, dėl taip didelio skaitliaus darbinįkų užmokestis mažas, taip kad jau mažesnis negali buti. Taip yra ne tikt Panevėžio pav., bet ir kitůse Kauno gubernijo. Statistika (skaitlius) oficijaliszka (urėdiszka) visos Kauno gub. parodo 370,544 sodieczius be žemės. Todėl ir nedyvai, kad taip platinasi iszeivystė. 1893 metůse isz vieno Panevėžio pavieto iszėjo žmonių 432 vyru ir 147 moters; pagal lůmą taip bus: bajorų 37 vyrai, 12 mot.; miesczionų 142 v. ir 18 m., sodieczių 753 v., 117 mot. Vyrų vedusių buvo 80, naszlių 15, nevedusių 837, moterių isztekėjusių 12, naszlių ir merginų 135. Amžis abelnai imant vyrų 27 metai, o moterių 24. Isz to aiszkiai matyt, kad apleidžia savo krasztą stipriausi žmonės, o jei pažiurėsim į apszvietimą, tai ir pamatysim, kad iszeina daugiau vis apszviestesni. Tokiu budu pacziam krasztui, isz kurio iszeina, labai kenkia". Toliaus minėtinas koresponden-tas raszo, kad musų iszeiviai neužmirszta savo kraszto: apsižiurėję, kur gerai, ar Suvienytose Valstijose arba Kanadoje atsiima likusią szeimyną isz Lietuvos; parsiunczia tankiai nemažai pinįgų savo giminėms, iszmoka padarytas skolas, aukauja digtas sumas ant bažnyczių, o neretai ir patys grįžta į savo gimtinę. Ant galo korespondentas giriasi, jog matęs keletą tokių amerikieczių apie kuriůs taip raszo: gyvendami liůsybės krasztе gerai prasilavino; jůse užgimė jausmai ankszcziau suvis nežinomi, jie suprato savo žmogiszką vertę. Žinau ir tokių, kurie suprato Draugysczių naudą ir gi gražiai mokėjo iszpasakoti politiszką S. Valst. surėdymą". Iki sziol labai smagu, smagu klausyti kaip svetimtaucziai musų tautieczius apraszo, bet skaitant toliau pasidaro lietuviui labai nesmagu, o isz ko labjausei džiaugiasi korespondentas. Žingeidus skaitytojas gal paklaus, kas taip patinka tam korespondentui! Isztieso norėcziau užslėpti, lyg gėda, bet ką darysi, kad reikia, turiu pasakyt nors su skausmu szirdies, sztai žodžiai korespondento: „labai smagu kad lietuviai Ameriko budami puikiai (asz abejoju) iszmokę lenkiszkai, kur kas geriau, kaip kad tie, kurie tėvynės niekados neapleido". Gėda tiems Amerikos lietuviams, kurie apleidę tėvynę griebiasi prie lenkiszko; man rodos kur kas geriau padarytų jei gerai *lietuviszkai* raszyti ir skaityti iszsimokintų: tai butų ir lengviaus ir naudingiaus.

Tame pacziame numeryje „Kraj'ius", raszydams apie dabartinę spaudos parodą Petropilėje, apraszęs puikų skyrį lenkų spaudos, gana drąsei raszo ir apie lietuviszką skyrelį. „Uždraudimas spaudos lotin. lit. trukdo lietuviszką raszliavą, o iszeinanczios užrubežėje knįgos nepuikiausei yra atspaustos; palyginus spaustas knįgas gražданka su užrubežinėms visai kitokią daro įspaudą. Su kontrafakcija (knįgoms spaustoms užrubežėje) nėr ką ir kovot nės norins ir labjausei but sergiamas rubežius, vis jos bus gabenamos į szią pusę su didele „trota" ekonomiszkai kraszto tolynžengystei". Gal maskoliai susipratę sugrąžįs spaudą.

J. Kažemėkas,

— Mirus Alek. III. katalikai tikėjosi, kad prie Nik. II. bus geriaus, pasiliaus visoki begėdiszki persekiojimai, ypacz apie tai aimanavo Vilniaus ir Kauno vyskupysczių žmonės. Isz pradžių visiems rodėsi kad tie aimanavimai iszsipildys, bet dabar prisižiurėjus arcziaus, nieko gero negalima laukti ir nů szito caro, nės eina savo tėvo pramintais takais. Didžiausius musų kraujagerius Orž. ir Kling. (norins jau po kelis syk kalbos pasklydo, kad jau, jau bus abudu praszalinti ir net į teisdarystės rankas bus atidůti) laiko ant vietos, ir tokiu savo pasielgimu tůdviem budeliam kaip liepte liepė toliau savo pragariszką darbą varyti. Klingenbergis už Kražių skerdynę ką tikt neapdovanots kryžiais už stropumą, dabar, lyg patvirtindamas mano nůmonę apie naująjį carą, pradėjo baisiai dukt ant visų kunįgų, prisakė kůatydžiau sergėt kunįgų žingsnius ir apie mažiausią apsireiszkimą prieszinimosi jam praneszti. Tą jo įsakymą pildo netikt žandarai su visa gauja uriadnįkų, bet ir kariumenės apicieriai. Sztai koks dabar nepersenei (pradžioje Kovo) tikos nusidavimas musų mieste: kun. Pronckietis nů vyskupo tapo paskirtas kareivių kopelionu ant viso Kauno pavieto. Kareiviai daugiausei rinkosi į Kauną atlikt iszpažintį. Taip vieną dieną koks tai apicierius, pravardės nepamenu, atvedė savo kareivius katalikus į bažnyczią, kun. Pronck. priesz miszias pradė sakyt pamokslėlį aiszkindamas, kaip reikia taisytisi, idant gerai atlikti iszpažintį. Kunįgas turėdamas priesz savę kareivius katalikus lenkus, žinoma, kalbėjo lenkiszkai, už tai kaip tikt iszgirdo apicierius kunįgą kalbant lenk. priszoko prie kunįgo ir lyg padukęs suszuko meszkiszku balsu: saldatam netolko nedozvoliajetsia govorit papolski no daže i sluszat, prekratite vaszu riecz; kas bus lietuviszkai, kareiviams netikt ką nevale kalbėt lenkiszkai, bet ir pagaliaus klausyt, liaukit sakę savo pamokslą. Kunįgas žinoma kad tik ką nepaklausė, bet viską atlikęs bažnyczio, paraszė tů raportą pulkaunįkui, kad apicierius, pildant kunįgui savo pareigas, bažnyczio daro skandalus. Gůdotini skaitytojai gal rokůjate, kad pulkaunįks nubarė apicierių? Kur tau, tů pulkaunįks davė žinią Klingenbergui, kad toks ir toks kunįgas perspėts, (!) kad nekalbėtų į kareivius lenkiszkai, vienok nepaklausė.

Dar iki sziol nieko negirdėti, kaip bus už tai kunigui. Galima tikėtis kad sausai nepereis.

Matote tautiecziai koks musų vargingas padėjimas to „szvento“ (tikriaus prakeikto) Rosijo. Norins mes viską kůgeriausei atliekam, visus mokesczius iszmokam, vienok užtarimo niekur neturime ir negalime gaut ir rast teisybės anė pas virszinįkus anė pas carą: Prieszingai žmogžudžiai gudų virszinįkai kad ir labjaus mus skriaudžia netampa nubausti. Susimildami už tai nors jus tautiecziai gelbėkite kaip galite, garsinkite musų vargus ne tik po savo laikraszczius bet ir po svetimtauczių ir tai nekartą, bet nůlatos. Turkai nuskriaudė armėnus, visas svietas sujudo ir sutarė kelios karalystės siųsti ant vietos savo delegatus, idant apžiurėti sunkų padėjimą armėnų. Tos karalystės padarė taip tikt dėlto kad jų tautiecziai (armėnai) Amerikoje ir Anglijoje garsino svietui turkaus barbarybės. Todėl ir jus gůdotini tautiecziai įsteigkite tam tikrą kliubą, kuris užsiimtų vien tikt garsinimu musų vargų po svetimtautiszkus laikraszczius *). Kad sykį atsiras toks kliubas tai nemažai ir mes Europiecziai prisidėsime nors skatiku, ant atspaudinimo atsakanczių tam tykslui brosziurų. Dar sykį meldžiu Gerbtini tautiecziai gelbėkite ir parodykite svietui koki musų virszinįkai – piktesni už paszėlusį szunį. Apart Dievo jus esate didžiausiais musų užtarytojais.

— Sziądien dažinojau. Apszvietos ministeris užtvirtino Senapilė (Mariampole) Suv. gub. įsteigti 4 kliasų žemdarbystės mokylą. Apie gimnaziją nėr jokios kalbos, per tai pasiliks po senovei. Tokia mokykla labai bus naudinga krasztui.

Dilgėlė.

*) Isz visų rasztų surinkt maskolių nedorus prisakymus, kaip tai „Apžvalgoje“ padůtą cirkuliarą ir visas bjaurybes maskolių.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos.*

— *Columbia, Pa.* 13 Balandžio. Krautuvė visokių tavorų firmos H. Keller & Sons, Wrightsville, paliko isztrenktas į virszų szį rytą. Galus to namo, kuris buvo ant trijų augsztų, 125 pėdas ilgas ir didžiausias visam mieste, iszmetė suvis ant oro, o sienos ir stogas pavirto į griuvėsius. Blėdies isznesza $13,000. Eksplioziją — kaip dasipranta — buvo užtaisyta per neprietelius Keller & Sons.

Sudrebėjimas taip buvo didelis, kad visi namai miestelio sujudinti isz pamatų.

— *Edwardsville, Pa.* Sziomis dienomis patiko nelaiminga smertis Jůzą Staskeliuną 27 metų senumo, paeinantį isz Suvalkų rėdybos, Seinų pavieto, parapijos Punskko, kuris grįžtant isz darbo, naktyje, įpůlė į szaftą gylio 500 pėdų. Paliko palaidotas ant Plymoutho lietuviszkų kapinių. Te silsisi amžinastyje!

— *Londonas* 19 Balandžio. Valdžia apturėjo žinią, kad ant Korejos atidengtas suraszas, kurio buvo mieriu nustumti karalių Korejos nů sosto, o užsodyti ant jo Li Yun Jona. Po atidengimui suraszo aresztavota visi susirasziusiejie ir Li Yun Jonas.

— *Londonas*, 19 Balandžio. Ateina žinia į Standard, kuri atsiųsta isz Petropilės, kad Rosija yra labai neužganėdinta isz iszlygų padarytos santaikos tarpe kynų ir japonų. Rosija jokiu budu negali susitaikyti, jogei Japonija sugriebė dalį locnų kynų ir užDaro per tai įplaukimui ir prekystei Rosijos į Azijos žemes. Padėjimas Rosijos vienok yra sunkiam padėjime, kadangi nežino kaip pasielgti laike, kad Kynija ir Japonija nů iszlygų santaikos nenorės atsitraukti. Kad iszlygyt tą skriaudą, kokia darosi dėl Rosijos, kynai privalo apleisti jei dalį žemės, gulinczios prie gudiszkos sėdybos Amurijoj. Ant kožno prietikio Rosija taisosi paremti savo geidimą su ginklu rankoje ir siunczia isz Odessos į Vladivostoką reikalingus dėl kariaunos daigtus.

Paskutiniam laike iszsiųsta du transportu, isz kurių vienam talpinosi 6000, o kitam 5000 kareivių.

— Gudiszka valdžia, kas kiszasi katalikų, gatava yra dasileisti didžiausios neteisybės. Parodys tą sekantis atsitikimas. Nepersenei turtinga naszlė, vardu Razvadauskienė, užraszė savo turtą, atskyrus dėl savo rėikalų, szv. Tėvui, Leonui XIII. Kada valdžia dažinojo apie tai, netiktai ką paniekino tą užraszą, bet dar pasodino p. Razvadauskienę į kvailųjų namą. Daktarai tvirtino, kad p. Razvadauskienė turi suvis sveiką protą, valdžia vienok nepaiso ant to, kadangi užraszas, padarytas szv. Tėvui, liudyja už geriausią darodymą sumaiszymo proto. Kad p. Razvadauskienė butu savo turtą užraszus, kokiam maskoliszkam archimadritui arba ilga-karcziui, tai užtiesą gudiszka valdžia nebutu palaikius ją už sudurnavojusią. Maskoliszka, o velniszka teisybė, tai be abejonės yra vienokia.

— *Isz Szaulių.* „Pravit. Viestnik“ N. 59 pranesza, kad Apszvietimo ministeris užtvirtino įsteigimą p. Antanavycziaus dviejų stipendijų Szaulių gimnazijoje. Tiedvi stipendijos darysis isz procentų nů paaukautų p. Antanavycziaus 5,300 rub. ir neszios jo vardą. Iszrinkimo tiesa palikta gimnazijos valdžiai; vienok pirmystę turės p. Antanavycziaus ir jo giminių vaikai. Jei tokių nebutų, tai stipendijos turi tekti gerai mokinantiemsiems krikszczionių vaikams, ypacz naszlaicziams.

Du maskolei Eastovskis ir Bechhafier tapo suaresztavoti Paryžiuje už apgavystę. Pardavė jie visokiems Paryžiaus prekėjams, kuriůs parsitraukė į Kijavą, aukso pieskas, už kurias nulupo nů jų suvirsz milijoną frankų. Paskui pasirodė, kad tai nebuvo auksinės pieskos, tiktai varinės drůžlės, vertės ant 60 iki 80 frankų. Nebuk maskoliai! Apgavę Paryžiaus prekėjus, atvažiavo į Paryžių „paguliat“, bet ten jůdu tůjaus suaresztavojo.

— *Japonija.* Telegramai 16 Balandžio pranesza apie santaikas tarp japonų ir kynų. Traktatas santaikos paliko papiesztas Simonosekij 16 d. Balandžio. Iszlygos yra sekanczios:

1. Neprigulmingumas Korejos.
2. Japonija pasilaiko apimtas vietas.
3. Japonija gauna rytůs terrytoriją Lias River.
4. Japonija gauna salą Formozą locnai.
5. Japonija gauna szimtą milijonų dolerių, už padarytą kariumeniszką blėdį.
6. Prietikiai blėdingi neturi buti tarp japonų ir kynų.

Taigi maskolpalaikiam nieko neteko, nors daug jiem kasztavo ir veidmainavo su abiem tautom.

Maskvos misijonoriai atvertė ant pravoslavijos suvirsz 21,000 japonieczių, kurie laike karės atsižymėjo didia narsybe.

— *Nevadoje* tiek daug yra laukinių arklių, kad net iszėjo tiesa, liepianti szauti sutikus kożną bevieną erżilą su mieriu, kad sulaikyt daugimąsi arklių. Skaitlius jų pervirszina skaitlinę 200,000,

---

— *Barcelona*, Ispanijoj, 14 d. Balandżio. — Laike imtynių bulių czia sziądien, vienas isz paszėlusių bestijų perszoko barjierą ir papůlė tarp żiurėtojų. Pasidarė maiszatis ir visi metėsi laukan; prie grumdymosi daug ypatų tapo sużeistų. Darbinįkai, esantie prie prižiurėjimo imtynių, rįżosi bulių sugriebti, bet ant tuszczio. Ant galo viens isz sargų szovė ir padėjo ant vietos bulių ir vieną żmogų. Kaip greit iszgąsdytiejie żiurėtojai dasižinojo, kad bulius užmusztas, kůnogreicziause suėjo vėl ant savo sėdynių ir imtynės tęsėsi toliaus, suvis kaip butų nieko neatsitikę.

— Telegramas isz Berlyno pranesza 12 d. Balandżio, kad Varszavos policija atidengė suraszą mieryje nużudymo general-gubernatoriaus Szuvalovo, pirmiaus Rosijos ambasadoriaus ant Berlyno dvaro. Padaryta daug aresztavojimų; tarpe suimtųjų yra dvi moteriszkos.

— *Greenville Ala.* 21 Balandżio. Szią naktį likos pakarti 5 nigerei per żmones: 3 vyrai ir 2 moterys už nużudymą vieno balto, kurį užmuszė ir norėdami paslėpti piktadėjystę, sukrovę laužą, sudegino; bet żmonės, atradę tą piktadėjystę, pakorė visus be jokio sudo.

— *Odessa*, 22 Balandżio. Pereitą pėtnyczią davėsi jausti smarkus żemės drebėjimas Taszkende, Azijatskoje Maskolijoje.

— Berlyno gimnazija, taip vadinama „Zum graauen kloster", isz prieżasties 80 to jubilėjaus gimimo Bismarko, prisiuntė jam dovaną, kaipo buvusiam savo mokytiniui, tikrą kopiją jo liudyjimų. Isz tų tai liudyjimų dasižinojo svietas, kad Bismark'is, esant studentu, buvo dideliu niekverczių mokinosi blogai, pasirodė kůnoszlekcziause ir su didesniu pamylėjimu lankė karcziamas dėl iszgėrimo alaus ir degtinės, negu mokslainę dėl klausymo uždavimų. Nedarė taip gi didelio skyriaus tarpu „mano o tavo", ką suėmus viską kůpon, darė apie jį kůnopikcziausią perstatymą. Mokytojai nekentė jo, o sandraugai rodė jam paniekinimą. Rodosi, kad kopija mokslainės liudyjimų, důta Bismarkui dienoje jubilėjaus, nelabai galėjo buti jam miela, nors poteisybei, Bismark'is savo budą ir dabar labai menkai ką perkeitė. Kokiu buvo niekverczių lankant mokslainę, tokiu taipgi paliko, kaipo prusiszkas kancleris ir tokiu yra dabar, bunant atsitraukime nů tarnystės.

Vargdienis tampa turtingu.

(Tąsa.)

Jonas pilnas darbinįkas.

20 metai.

Algos suderėjau 30 rub. Į banką įdėjau du szimtu rub., rankoje atliko 154 rub. ir 7 palukų už szimtą rublių, laikytų bankoje nů seniaus, isz viso szimtas szesziosdeszimtis vienas rub., isz kurių, po iszdavimų ant iszdirbimo Jankevycziaus żemės ir ant kitų reikalų, užsilaikė kiszeniuje tik trisdeszimtis rub. Metai menki. Rudenyje ukinįkams sunku sugriebti arendą. Mano nors linai buvo geresni: isz trijų siekų iszrinkau 60 rub. Rudů; reikėtų pradėti pirkinėti javus, pardavinėjimas miszkų artinas, o asz turiu tik tůs 60 rub., nės 30 rub. vėl įtepiau Kimbriui, gelbėdamas jį nů żydų nagų. Ką daryti? miszko żadu pirkti, o pinįgų nėra. Pertaitis, kaimynas, turi užgulęs po szonu, kaip żmonės, kalba daugiaus neg du tukstancziu rublių, bet ar jis skolins? Jis jų anůse metůse, per turkų karę, nejudino, nors už sidabro rublį pusantro rublio popiero davė. Bijo pasirodyti, kad rublį, kitą turi, jis man szimtą skolins! Vienok pamėginsiu. Nueinų papraszau szimto. „Gan, gan, vaikel'! atrado pas manę pinįgus! Seniaus budavo užliks rublis kit's; dabar dukterys paaugo, iszein'... tik tik turiůsi. Czia vėl szį metą toki menki metai, nei iszkur markę sugriebti... algos, reiks szeimynai mokėti,... ratų, rogių kaustyti.....! Padejavo, galvą pakrapsztė, bet szimtą paskolino ant trijų mėnesių ir be jokių palukų. Ne butų skolinęs, kad jo dukterys nebutų po manę patarę.

Javų pirkau už 40 rub., miszko: tris margus berżyno ir vieną aglyno. Malkų miszkas atneszė man tikro pelno 120 rub., medegos miszkas — 80 rub., iszviso 200 rub. Su javais tame pavasaryje nieko neuždirbau: prekės nepakilo, nors pas mus buvo menki metai; turi buti į užrubežį javų netraukė. Dėlto apie szv. Sekmines, pradżioje 21 metų amżiaus ir antrų pilnos berniokystės, turėjau tik szitą turtą: 500 rub. bankoje, 35 r. jų palukų, 200 r., užkastų su miszkais, 60 r. paimtų už linus, 30 r. pas Kimbrį, 60 r., iszrinktų už savo javus, 30 algos viso labo – 915 r., o su gėrybe daugiaus kaip 1000 rub. Żemė man tůse metůse nieko ne atneszė.

21 metai.

Nežiurint ant tukstancziorublių ir jaunystės, metas tas buvo nesmagus ir baisus: rudů jo neszė nusprendimą, ar asz turėsiu penkerius metus gražiausio gyvenimo laiko užmuszti, savo visus užsimanymus pertraukti – tapti vergu kareiviu. Paaukaucziau porą, trejetą szimtų ir iszsisukcziau nů kariumenės, per penkerius metus gi, laike kurių, pakliuvęs kariumenė pradirbcziau keletą desėtkų rub., palikęs namie, gali buti, uždirbcziau kitą tukstantį, ne tik porą, trejetą szimtų. Asz sveikas, su pagelba pinįgų, atliksiu, kitas, gali - buti ir visiszkai silpnos sveikatos, bus mano vietoje priimtas. Tas rodėsi man grieku. Tegul, sakau, bus, kaip P. Dievas důs. Mano tukstantis ne užmirsz manęs ir kariumenėje esanczio. Kaip ant sekancziujų, taip ir ant praėjusiujų metų dvideszimts pirmas metas turėjo didelę įtekmę, ne buk jis toks baisus, mano skarbas tame laike nebutų tik trim ratais važinėjęs. Laukdamas to baisaus rudens, neužsiėminėjau jokia prekyste. 300 rub. paguldžiau skarbinįczioje; likusiejie iszėjo ant żemės iszdirbimo. Metai buvo vidutiniai. Rugių laukas atneszė 30 rub. uždarbio, vasarojaus, kuris beveik visas buvo apsėtas linais, 50 rub., taip kad rudenyje, priesz szaukimą prie urnos turėjau masznelėje 250 rub. su alga ir su 30 rub., kuriůs pernai buvau paskolinęs Kimbriui dėl užmokėjimo mergėsei 2 metų algos. Kimbris, nors nerupestingas atlyginime skolų, vienok dėl manęs pasirupino. Matė żmogelis, kad asz jį nekartą iszgelbėjau ne tik nů żydų, kuriůs kaip kada ir jis pats purais iszvaikydavo isz namų, bet ir nů vyriausybės perdėtinių, kurių, pagal jo żodżius, su puru kitų negalima apsiginti, kuriems reikia daugiaus. Pinįgų buvo, reikėjo tik „pakiszti" „patepti", tacziaus asz pasilikau prie savo atsidavimo ir iszgrajijau: iszvilkau didelį numerį ir į kariumenę neta-

pau paszauktas. Isz dżiaugsmo ir dėkavonės paaukavau, penkes deszimtis rub. ant papūszimo Dievo namo. Su tukstancziu pradėjau savo ukystę. Nebestojau prie gaspadoriaus; kad kariumenė ne butų rupėjus, bucziau jau seniaus ant „savo kojų“, kaip sakoma yra, atsistojęs.

22 metai. Jonas užvedė savo ukystę.

Paėmiau ant arendos Rambio žemę ant penkerių metų. Žemės dirbamos deszimts deszimtinių, o isz viso trylika. Arendos 80 rub. ant metų. Atsiėmiau brolį, seselę, pasisamdżiau piemenuką; pirkau da porą karvių, antrą arklį, per żiemą įsitaisiau reikalingus dėl ukystės įnagius ir indus, kas kasztavo szimtą penkesdeszimtis rub.; isz likusių penkių deszimtų rub. ir 56 rub. palukų, už asztūnis szimtus, užsimokėjau arendą, o dvideszimtis rub. laikiau kiszeniuje „dėl visoko“. Metai geri visiems javai užderėjo tik mano buvo prastesni. Ne mano tame kaltė: żemė daug metų per rankų rankas ėjo, nebeturėjo savyje jokio riebumo. Idant nestoti sarmatoje dėl laukų ir kitam rudenyje parsivežiau septynis maiszėlius zuparo ir apibarszcziau jūmi visą rugių lauką, mėszlus ir nemėszlus.

Pasibaigė lauko darbai. Sodżiaus ukinįkai viens paskui kitą daro alų; geria, mylisi, neaplenkė ir manęs, nės ir asz jau ukinįkas. Ir pirma budavau asz jų, ukinįkų, mylimas svetis, o dabar nepakviesti manęs ant alaus rodėsi jiems ir sarmata. Pas vieną nueinu, pas kitą ne; kaip kad laikas iszpūla, na atbuti savo reikia ir man, ir asz juk ukinįkas; dėlto pasidarau dviem purais alaus ir papraszau pas savę visą sodżių. Katrą iszskirsi? Pas visus esu buvęs; visi man geri ir lygus giminės – visi negiminės. Visus paprasziau, visi ir susirinko. Priėjo sveczių pilna grinczia. Gėrė, sznekėjo, dainavo lig vėlam vakarui, pats Pertaitis apie porą valandų užtruko, o nekuriems, kaip P. Kimbriui, reikėjo net užminti, kad jau norisi miego. Kiekvienas norėjo su manimi pasikalbėti, parodyti man savo meilumą ir dżiaugsmą, kad asz palikau nū kariumenės ir kad vėl apsigyvenau tarpe jų; moterys gi, įsismaginę, kitoniszkai manęs neszaukė, kaip „żentel“, neatbodamos ant raukymosi kavalierių – ukinįkų. Tokiu budu įstojau į draugiją ukinįkų.

Pastojęs ant savo kojų ir valios turėdamas daugiaus laiko, nusprendżiau placziau už užsiimdinėti prekyste. Su tokia misle jau pavasaryje praneszau bankai, kad atsiimsiu pinįgus, ką už szeszių mėnesių ir padariau. Kiszeniuje tukstantis suvirszum rublių. Ateina diena miszkų – taksavojimo, pasiimu szeszis szimtus ir, pasikinkęs arklį, nubarszkinu ant taksos. Żydai, pamatę manę, subėgo į kruvas, lyg avelės nu vilko. Paarmazavo, paarmazavo ir prie manęs: „Pane Jonai! imk dvideszimts rublių ir grįszk namon! neperiszkadik mums turgavoti!.... Pajuto, tur buti, żydpalaikei, kad asz atsiėmiau isz bankos pinįgus ir noriu jiems sztuką iszkirsti. Dūkit jus man, mislyju, ir szimtą, asz ir už tą nū pirkimo neatsisakysiu... Jei norite, sakau, tai padarykime taip: jus nesikiszkite prie tų miszkų kuriūs asz noriu pirkti, asz nesikiszu prie kitų, kuriūs jus pirksite – „Ui! ką daryti! Tegul bus ir taip“. — Tris margus Blikių berżyno ir szeszis margus Joro miszko perku asz, jos man arcziausei, jums gi atlieka daugiaus neg szimtas margų visokio miszko“. Noroms, nenoroms turėjo żydai sutikti ir ant to. Prasidėjo taksas. Pirm mano miszko stovi devyni margai Brukių puszyno. „Brukių puszyno margas N. 1, 80 rub.“ szaukia pardavėjas. Vienas żydukas: „rub.“ (rublį virszaus) kitas: „rub“; pirmasis: „atkar“ (atsisakau). Pardavėjas musza su kujeliu ir szaukia: „82 rub. raz“ (kartas)! Visi tyli. „82 rub. dva!“ Vėl nieks neatsiliepia „i tri“ (ir tris) szaukia pardavėjas. Ir żydas paėmė margą už 82 rub., kurį viduryje nakties, kaip sako, vertė pupusantro szimto rublių. Taip gi pigiai nupirko żydai ir sekanczius asztūnis margus. Pardavėjas szaukia mano miszką. Vienas żydas: „rub.“, asz: „rub.“; żydas, raukydamasis, atsisako, ir miszkas mano. Pirkau ir asz pigiai. Kitą visą miszką užleidau vėl żydams. Buvo pasirodę ant taksos du żmogelei isz musų, vienok netrukus isznyko. Parankos užvisus devynis margus įdėjau du szimtu, kitus du szimtu ir asztūnis deszimtis turėjau užmokėti ne vėliau, kaip lyg 15 dienai Grūdżio mėnesio, isz viso už miszką turėjau iszdūti keturis szimtus asztūnis deszimtis rublių. Tame karte apsirikau, kad nepirkau da kokių devynių margų; pinįgų butų užtekę. Apsirikau, apsirikau, nebeatitaisysiu. Važiūju namon ir sustoju Puszlate. Czia nū vieno miszksargio iszgirstu, kad jo ponas nori pardūti nemażą plotą aglyno. „Żydai jau kelis kartus derėjo, sako miszksargis, ir be abejonės nupirks, nės ponui reikia pinįgų. Żydai dabar ant taksos, dėlto lėk, Tamsta, tiesei pas mano poną ir sutiksite su miszku; ryto bus pervėlai; żydai paims“. Asz taip ir padariau. Nuvažiūju ir nuperku deszimtį margų aglyno už 8 szimtus rublių. Ant rankos daviau keturis szimtus, kitus keturis užmokėjau už sanvaitės. Norėdamas greicziaus užsimokėti ir už skarbavą miszką, pasiskolinau vėl szimtą nū Pertaiczio. Szį kartą jau greitai skolino. Už tą daviau jam plotelį miszko dėl malkų, ką jis su ukvata priėmė.

Miszką pardavinėjau pigiai, dėl ko per vieną żiemą iszpardaviau visą. Užvercziau su berżynu 130 rub., aglynu 480 rub., o su pono Ber... miszku 500 rub. iszviso 1110 rub. Tokiu budu su rubliu vėl uždirbau rublį ir tai per szeszis mėnesius. Javų brolis buvo supirkinėjęs už szimtą rublių; tie uždirbo 15 rub. Ir taip pavasaryje antrų metų ukystės turėjau czystų pinįgų du tukstancziu du szimtu su keliomis deszimtimis rub. Tukstantį szeszis szimtus įdėjau į banką jau żiemoje.

23 metai. Jonas ima arendoje daugiaus żemės.

Paėmiau vėl Jankevycziaus żemę ir taip gi ant ketverių metų, tai yra kolaik pasibaigs kontraktas su Rambiu. Arenda ta pati – 80 rub. Iszmainiau su Bukiu arkliais; prie savo bėruko pridėjau keturis deszimtis penkis rub. gavau gerą, grażų arklį, vertės szimto rub. Turiu gerą arklį, reikia gero ir pavažiavimo. Pasistacziau ir tą: brikas kasztavo 70 rub, pakinkymas apie 30 rub.. Pirkau tris karves ir nekuriūs kitus gyvulius, iszdaviau asztūnis deszimtis rub. ant įgijimo reikalingų dėl platesnės ukystės įrankių ir ant mažų daiktų iszėjo 40 rub. isz paskutinių keturis rublius atidaviau už „Auszrą“ ir keletą lietuviszkų knįgelių. Knįgelių turėjau jau nemażą skaitlių nės kokią tik kur užeidavau, tai pirkdavau, truksta tik laikraszczio. Gutonis sakydavo, kad Prusūse iszeina lietuviszkas laikrasztis, vienok pas mus pasirodė tiktai sziame pavasaryje. Kad butų bagamaznikas ir penkių rublių už Auszrą praszęs, ir tiek but gavęs, taip labai rodyjo

man pacziam paskaityti, ką gazietose raszo, nors „Auszra“ ir praėjusių metų buvo. Iki tam laikui skaicziau gazietas kito akimis: Gutoniukas iszraszydavo ruską gazietą; paskaitydavo ir apsakydavo lietuviszkai, nės asz ir kiti du berniukai, taip gi prisidėję prie tos gazietos, nemokėjome ruskai. Nors Auszroje neradau to, ką tikėjausi rasti, vienok nesigailėjau trijų rublių. Po tokių didelių iszdavimų atliko masznoje tik du szimtai rublių. Gaspadorystė pilna visoko, daugiaus kaip pusantro tukstanczio bankoje, du szimtai kiszeniuje ar gi be sarmata važinėti su gražiu arkliu ir gražiu pakinkymu? Kad traukdavau bažnyczion, tai tik ausys szvilpdavo. „Motinėlės“ pradėjo net rupintisi, kad „žentelis“ nepatrauktų kurlink kitur, įsitaisęs tokį gražų pavažiavimą.

Metai buvo vidutiniai, o Rambio žemė ir gera, įpatingai rugių laukas. Rugių isz szeszių purų iszkuliau septynes deszimtis purų, kvieczių isz trijų purų – 32 purų; Jankevycziaus gi žemėje: isz keturių purų rugių iszkuliau 28 purus, o kvieczių isz dviejų purų tik deszimtį purų. Rugių lauką abiejų žemių apsėjau vėl zuparu. Vienas maiszelis zuparo už keturis rublius atneszė penkis purus kvieczių po penkis rublius, tai yra keturi rubliai per metus davė 20 rublių czysto pelno, kaip gi nebesėti zuparo?! Javų supirkau su pagelba brolio ir pusbernio, už tris szimtus rublių, kuriūs pavasaryje pardavęs uždirbau 60 rub., žemės atneszė uždarbio tris szimtus rub., nės buvo tie metai, kad po puspenkto rublio rugiams mokėjo. Miszkais gi toje žiemoje uždirbau tik penkis szimtus; tiesa su pagelba tik szeszių szimtų. Pirkime miszko tame karte nepasivedė taip kaip norėjau, isz tos priežasties: ant taksos atvyko jau keletas ukinįkų ir vienas ponelis, dėlko ir nebegalėjome sutarti; dirbome kiekvienas skyrium. Labjausei keikė žydai ponelį: „Kad ne jis, mes butumėm vėl gerai pirkę“, skundėsi jie man. Isz tos priežasties 23 metūse uždirbau iszviso tik 860 rub. nors javai užderėjo ir brangus buvo. Isz viso gi pinįgų buvo: du tukstancziai szeszi szimtai szeszios deszimtis rub.

(Toliaus bus).

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Forest City, Pa.* 20 Balandžio, 95 m. Gůdotinas Rėdytojau, meldžiu tamstos patalpinti į savo laikrasztį keletą žodžių apie Forest City. Daug laiko perbėgo kaip jau rasziau apie Forest City, net pamirszau ir raszyti. Bet nebus proszalį, ką paraszysiu porą žodžių ir man nudůda kad nepalaikys už blogą Gůdotini skaitytojai laikraszczio „Vienybės“ kad užturėsiu skaityme ant keleto minuczių. Sziaip jau mazmožių neberaszysiu.

Dirba suvis blogai, kaip kada po ¾ dienas tai po ½ d. tai po ¼ o yra ir tokių dienų kad suvis nedirba. Mus miestelyje nors ne tiek daug yra lietuvių kaip kitůse jam panasziůse miesteliůse, bet, jie darbůjasi kaip įmanydami dėl savo buvio pagerinimo. O tai, Balandžio 13 diena: užsidėjo savo kompaniczną krautuvę valgomų daiktų (Grocer stor), tiktai nežine kaip ilgai galės užsilaikyti nauji kompanai su savo nauju kompanicznu sztoru, ba daug buvo tokių, kurie turėjo Forest City panaszių krautuvių, bet negalėdami užsilaikyti, turėjo prasiszalinti. Žinoma nelaimė gali greitai įvykti tarp daugelio, ba yra suvirsz per 10 ypatų; gali greitai kokis nesupratimas įsiskverbti tarp vienų arba kitų o potam barniai ir t. t..... Vienok velinu viso gero dėl naujų kompanų ir jų krautuvės, kad užsilaikytu ant ilgo laiko ir darytų gerą biznį, bakam mums daryt, kokiam žydui arba kokiam kitam svetimtaucziui biznį.... Asz mislyju kad ir kiekvienas, ne tik asz, velys geros kloties naujai kompanijai ir jų krautuvei.

Baigdami velykas turėjome 15 Balandžio t. y. antrą dieną Velykų balių draugystės szv. Jurgio kareivių; nors laikas ir prastas bet balius nusidavė labai gerai, uždirbo da pusėtinai. Grieže lietuviszki muzikantai visokius lietuviszkus szokius, prasidėjo nů 2 valandos po piet ir traukėsi iki 8 (podvilikai) ryto; gėrė, dainavo ir ulevojo, prisiszoko į vales, net ne vienam teko ir su puspadžiais persiskirti.

S. J. Markauskas.

— *Pittston, Pa.* Balandžio 21 95. Reikale „Susiv.“ dėl czionykszczių lietuvių.

Su pagelba Dievo „Susivienyjimas“ sziądien tarpu musų ženklei pradėjo augti. Tame daug pagelbėjo sutvėrimas kůpos isz draugysczių ir pavienių ir turime viltį, kad sąnariai musų kůpelės kas kart didįsis, tikt turime rupintis, mieli broliai, kiekvienas prigulėti į taip garbingą musų burelį. Neklausykime prieszinįkų kurie stengiasi tą pardyti; taipgi kas arsziause, nesiglauskime prie ponų lenkų ir kurie, kaip matome sziądien isz nekurių jų laikraszczių, iszskėtę nagus tyko, kad lietuvius prie savęs pritraukti, kad vėl jiem vergautų kaipo musų prosenei vergavo. Nepaisykime ant to, ką jie per nekuriůs laikraszczius visaip dergia musų lietuviszkos dirvos artojus, musų tautiszkus darbinįkus, bet laikykimėsi tarp savęs isz vieno; tegul lenkai vienyjasi su slovakais, kurių kalba mažai ką skiriasi. Mes turime savo gražią kalbą, visai nepaveizdžią lenkiszkai, savo atskirią tautą ir dirpkime ant savo dirvos, o ne ant svetimos, isz kurios mes negalime nieko naudingo tikėtis. Dėltogi, jeigu mylime savo tėvynią, kurios důna esame užauginti kurios takelius mažimindžiojome, dirbkime dėl jos, o dirbkime susivienyję visi į vieną draugystę, kuria yra „Susivienyjimas L. K. A“. Maža tai yra mokestis o didelė nauda, apie tai nereikalaujam czion daug kalbėti, nės kiekvienas tą žino. Dėltogi brolei nepatingėkite ateiti ateinantį nedėldienį 28 d. Bal. į bažnytinę salę po miszių ant mitingo, kuris bus laikomas Pittstono „Susiv.“ kůpos; ten bus iszaiszkyta daugiau. Tik meldžiame kono daugiausei ateiti prisiraszyti. Kiekvienas, naujei prisiraszantis taipogi ir kurie ant pereito mitingo prisirasze, gaus po puikia lietuviszką knįgą.

Kůpos vyriausybė.

— *Jonkers, N. Y.* Gůdotinas Rėdytojau! Teiksiesi patalpinti į laikrasztį „Vienybę“ szių kelis žodžius:

Gůd. kun. Žebrys, tapęs užpraszytas per mus, Jonkers lietuvius, atvyko 1 d. Balandžio; aprupinęs mus dvasiszkůse dalykůse, taipgi sutvėrė draugystę broliszkos pagelbos vardan szv. Vicento.

Už tą g. kun. Žebrio pasidarbavimą, padarę meetingą, sudėjo kůnoszirdingiausią padėkavonę, vienu balsu tardami: „Sudedam padėkavonę ir linkėjimus tam kuningėliui už jo pasidarbavimą per laikrasztį „Vienybę L.“, kad jį V. Dievas užlaikytų lig ilgai senatvei, geroje sveikatoje, ir suteiktų pasisekimą ant darbavimosi dvasiszkůse ir tautiszkůse dalykůse“.

Varde visų Jonkers Lietu-

vių pasiraszom: V. Dapszys, dr. szv. Vincento prezidentas, K. Janulionis iždininkas.

Susivien. reikaluose.

Scranton, Pa., „Susiv.“ kůpos užsimokėjo met. ir posmer. 1 Bakunas Jonas.

Cleveland, Ohio. Dr. szv. Jurgio užsimoka posmertinę, už paskiau mirusį 38 sąnariai, o du metinę ir posmertinę.

Moterių kůpos užmoka posmertinę už paskiau mirusį 23 sąnarkos.

Northampton, Mass. „Susiv.“ kůpos užsimokėjo posmertinę sz. m. po 15 c. 22 sąnariai ir prie tos paczios kůpos užsimokėjo metinę ir posmertinę už 95 m.
Simans ir Urszulė Uleckai isz Milvaukee Viss.

Pittston, Pa., „Susiv.“ kůpos užsimoka posmertinę sz. m. po 15 c. 7 sąnariai.

Thorp, Viss. prigulinti prie Chicaginės „Susiv.“ kůpos užmoka posmertinę sz. m. 95.
Pranas Mikolainis.
Marė Mikolainienė ir metinę už 95 met.

Forest City, Pa., klaidu atitaisymas, įsiskverbusios į N. 14 „Vienybės“ Markauckas J. Stanislovas padėta isz Scranton, Pa., o turi buti, pavienis isz *Forest City Pa.*, užmoka metinę ir visas tris posmertines.
Stanislovas J. Markauskas.

Tuchahoe, N. Y. „Susiv.“ kůpos užsimoka posmertinę dabartinę 95 m. kožnas po 15 c. 8 sąnariai.

Hazleton, Pa., „Susiv.“ kůpos, užsimoka posmertinę sz. met. po 15 c. 9 sąnariai.

New Britain, Conn., pavienei užmoka metinę ir posmertinę po 80 c.
1. Krasauckas Antanas,
2. Januszonis Pranas.

Homestead, Pa. Dr. szv. Jůzapo užmok. posmertinę už 1895 po 15 c.
1. Kazuczionis Petras,
2. Pikutis Povyla.

McKees Roaks. „Susiv.“ kůpos užmok. posmertinę sz. m. 95., po 15 c. 4 sąnariai.

Detroit Mich. „Susiv.“ kůpos užmok. posmertinę sz. m. 95, po 15 c.
1. Strakalaitis Pranas,
2. Strakalaitienė Rožė,
3. Szatulaitis Vincas,
4. Szatulaitienė Marė,
5. Baltruszaitis Pranas.

Morea Pa. „Susiv. kůpos, užmok. posmer. vieną už 94 antrą už 95 met. 29 sąnariai.

Forest City, Pa. Dr. szv. Jurgio užmok. metinę už 95 m.
1. Petrasziavicze Antanas pavievienė užmoka metinę 95
Petrasziavyczienė Mihalina,

Hasperia Cal., pavienis užmok. posmertinę met. 95, 15 c.
1. Jůzas V. Gagžnas.

Union City, Pa. „Susiv.“ kůpos, užsimoka posmertinę sz. m. 95, po 15 c. 14 sąnarių ir vienas posmertines tris ir met. 95 m.
1. Bekeraitis Petras.

Amsterdam, N. Y. „Susiv.“ kůpos, užsimok. už paskutinį mirusį posmer. 95 14 sąnarių.

I. Pasarga: Daugelis musų brolių užsipuldinėja ant virszinįkų dr. bei kůpos, kad pinįgus sav pasilieka, o tik vardus padůda, dėl apgarsinimo į organą; turėkite broliai supratimą, jog jeigu bus apgargarsinti vardai, kad prisiraszę, tai žinokit jog yra prisiųsti ir padotkai įstojenczio į „Susiv.“ ir jeigu iszrenkat virszinįkus, idant atliktu visus privalumus, tai reikia ir užsitikėt jais; dėl geresnio supratimo bus galima ir pakvitavot jog yra užmokėta metinė ar posmertinė.

„Susiv.“ vyriausybė.

Kareivio sužiedotinė,

Apysaka isz baudžiavos gadynių.
(Latv. raszė Upits, liet. g. L.).

Ką tu, mažasis nůdėmės szmotelis, mislyji kada savame laike tav reiks atsakyti?“ Bet senis kalvis neužtylėjo, jis pasakė aiszkiai, kad po teisybei szis mažasis nusidėjėlis yra atras tas po jo langu. Galop patsai kuningas paskyrė jam vardą „Petras“, taip sakydamas: Todėl kad apie tavę yra didelė paslaptis ir tu kieto vyro rankose esi pavestas auginti, tad tav kitokis vardas neiszpůla, kaip tikt „Petras“, nėsa tai ženklina žemlionių kalboje ką „kietą“. Ant to pasibaigė krikszstynos ir kalvis grįžo namon su mažu „kietu“.

„Neilgai trukus po krikszstui kalvienė pasirinko (numirė), kuri, jau sirgulinga budama dar pirm atrado Petruką persigandusi ir perszalusi, ir taip tulus drąsius žinksnius žengė arcziaus kapinių. Kaip Petrukas, neturėdamas geros globėjos, kaip jis augo prie vyriszkų rankų, apie tai gali apmislyti. Dovanotas kvieczių puras, kaip ir kiti javai ir mėsa, kas kalviui buvo důta, iszėjo ant palaidojimo paczios. Mažasis petrukas, arba kaip mums kuningas paaiszkino jo vardą, mažasis „kietas“ po teisybei buvo pelnęs szį vardą, nėsa jis kentėjo badą, szaltį ir karsztį, vienok visados užlaikė žydintį veidą ir sveiką protą. Tad jis tikt galėjo savo pilną pilvą prikimszti, kad kokia moteriszkė isz darbininkių davė jam buizos, kopustų, pieno, arba kaską turėjo. Kad jo pirmi drabužiai, kuriůse dar nabasznikė kalvienė pasiuvo, buvo nuplyszę, tad asz jį vieną syk radau senio kalvio kelinių prakirptoje kiszkoje įkisztą. Senis kalvis naktį jį pas savę guldydavo, o dieną įdėdavo į krepszį [kaszika] ir pakabindavo arti ugnies, kur pats dirbo. Tikt tad Petrukui buvo bėda, kad senis kalvis iszeidavo į lauko darbus, palikdamas tuszcziame kubile, kuriame pagal norą galėjo jůk tiesi arba verkti. Petrukui visugeriausis maitnastis esąs buvęs silkių pienės su důnos minksztumais sujauktos, o gėriu vandů, perkeicziamas su důna. Tůs gardumynus senis kalvis, kiek įgalėdamas, jam priteikė. Minėtą kvieczių purą, kurį ponas kasmet buvo prižadėjęs důti dėl mažojo Kietuko, urėdas mokėjo įneszti į savo klėtį, prisakydams kalviui, jeigu szis apie tai ponui praneszty, tai taps pavarytas nů vietos. Įbaugintas kalvis mokėjo lupas užcziaupti. Tada taippat kaip ir dabar visi urėdo daugiaus bijojo nė paties pono. Ir ne be priežasties, kadangi taip tada, kaip ir dabar urėdui didžia valdžia yra důta nů pono. — Petrukas nors su bėdomis augo linksmas ir dar linksmesnis nei kiti vaikai. , Bet veik jo pirmiausia paspirtis, tai yra kalvis persikėlė į amžinastį. Aną met sznekėjo, jog urėdas ir prie to prisidėjęs, nės baisiai primuszęs kalvį. Aiszkiai sznekėti apie tai nieks nedrįso, o kaip kalvį tą paczią dieną palaidojo, tai visos ir sznektos aptilo. Petrukas vienų vienas liko“.

Trynė jau ilgą laiką, pakol Dacza pasakojo, apsidengusi veidą stipriai raudojo. Senei pasakotojai ir tulos karsztos aszaros nurietėjo per rukszliotůsius veidus. Ant valandėlės ji užtilo, tad sunkiai atsidusus, traukė: „Antrą dieną urėdas nuėjo pas poną melsdamas, kad jam pavestų auginti ketverių metų Petruką. Ponas labai nusidžiaugė isz geros szirdies urėdo, todėl už tai dabar jį sziůmi tůmi apdovanojo ir jau rodėsi kad viskas bus gerai. Bet jau po kelių mėnesių, kaip pamacziau Petruką, beveik jau jį nepažinau; nubalęs, pripurpęs iszrodė. Urėdienė pasakojo, kad jis jau nėsąs sveikas, nei maž nenorįs bovytiesi su jos Grietele. „Isz jo, sakė, nebus žmogus“! ji visados mėgdavo dadėti: „tegul tėvas kasdie-

ną po 2—3 syk ima jį muszti, vienok nieko negelbsti“. Tikras palaidunėlis ir paszlemėkas isz jo bus. Visi bernai sznekėjo tarpo savęs, kad Petrukas pas urėdą ilgai negyvens. Vargai ir kentėjimai Petruko labai užgavo szirdį Gallaukų gaspadinei, ir kiti geri žmonės troszko pagerinti jo buvį, bet tai buvo neiszgalimu daigtu. Taip traukėsi kokį laiką. Czia vieną rudens rytą, gal buti naktį, Petrukas prapůlė. Iszjieszkojo visus kampus ir pakampes, Peruko bet nerado, ir Petrukas buvo priprażintas už.prapůlusį. Trumpame laike apie prapůlusį visai tapo užmirszta. Atėjo Kalėdos, nauji metai. Žmonės pradėjo sznekėti, kad Petrukas esąs pas Gallaukį, ir jog szis naujų metų vakare buvęs pas poną ir meldęs dovanojimo, kadangi Petrukui prażuvus dvare, atneszusi jį jam kokia moteriszkė ir meldėsi priimti kaip paklydėlį vaiką. Ant pono klausymų, kada ir kur vaiką atrasta, Gallaukėtis iszpasakojęs, jog tą paczią naktį, kada dvare Petrukas buvo prapůlęs, jog kokia nepažįstama moteriszkė jį atneszusi pagal vaiko iszpasakojimą. Kadangi Petrukas labai sirgęs, jis nenorėjęs vesti į dvarą, bet kaip veik kiek pasveiko ir pasidarė linksmesnis, norėjau vesti į dvarą, bet szis kaip oželis pradėdavo visa gerkle rėkti, kad tikt nevestų į dvarą pas tėvą urėdą. Tokiu budu jis atidėliojęs, paskui pamylėjęs tą vaiką ir tad meldžiąs, kad ponas pavelytų jam jį auginti. Kaip Gallaukėtis dar pasakęs, jog ant auginimo nė nů ko nieko nenori, tai ponas pavelyjo su didžiu noru ir Petrukas gavo jau net tretį tėvą Gallaukėtį. Czia mažamjam „kietui“, žinoma, geriaus klojosi, nei pas pirmůsius, kadangi Gallaukėtis jį užlaikė taippat kaip savo mažają Miną. Abu vaiku tarp savęs mylėjosi kaip brolis su sesere. Vienokgi jau mudviem reiks eiti, kadangi jau taip per ilgai sznekėjova, kitą syk daugiaus pasznekėsiva“, tai sakydama Dacza jau norėjo keltiesi, bet Trynė, labai verkdama, ją atgal atitraukė ir meldė, kad pasakytų, kodėl Petrukas pas Gallaukėczius nėsąs palikęs.

„Gerai“, Dacza vėl pradėjo, „bet man bailu, kad tavę perdaug neprivarginczіau mano zaunomis. Petrukas greitai augo ir podraug sudužėjo savo spėkose. Jis isz mažens nelabai norėjo su vaikais bovytiesi, bet tankiausei mėgdavo prisižiurinėti į didžiųjų darbus. Beveik kas dieną tapo skaistesnis ir rustesnis. 14 metůse jau jis pradėjo eiti prie darbo ir jau buvo daug stipresnis, nei tuli bernai. Visi dyvyjos isz „silkių pieniaus“, kaip tuli isz piktumo ir skaugės buvo jį pradėję pravardžiůti. Imsime trumpiaus: nů Gallaukio jis ėjo darban 4 metus, tad nuėjo pas Kalnėnus, kur ir dabar yra. Priežastį jo persiskyrimo su Gallaukiais asz nieko aiszkaus negaliu pasakyti. Tůmet sznekėjo, jog Gallaukėtis norėjęs jį paimti į žentus, bet jis atsakęs, kaipo savo seserei, nėsa po tokią jis laikė Miną ir niekad su ja nedrįstąs apsivesti; tokiu budu persiskyrę. Gal but kad ir dėl ko kito. — Szią vasarą pati budama darže už tvoros girdėjau, kad urėdas jam siulęs savo dukterį už paczią. Žinia, Petras staczіai akysna urėdui sakė, kad jis tinginio ir palaiduno dukters neims nei jis, nei kits geras vyras jos nežiurės, priegtam jis jau esąs dėl savęs apsirinkęs merginą. Urėdas nů szių drąsių žodžių taip perpyko, jog ilgai, nieko nesakė, tiktai atsitraukdamas szalyn isz piktumo ir gailesczio pasakė: „Bet tu, berneli, veik užgiedosi kitaip!“ Dabar man labai bailu, kad tikt Petrą neatidůtų į Maskolius. Nu, dabar tu žinai visą Petro gyvenimą, asz ir žinau, kad judu viens antrą mylite, ir troksztu isz visos szirdies, kad judu taptumėte daug laimingesni, nei sena Dacza su savo mylimůju sykį buvo.

Žinai, mano dukrele, ir asz sykį mylėjau jauną, dailų bernelį, bet neapsimislyjus, todėl mano laimė apsivertė į nelaimę, asz....“ toliaus ji neiszta rė žodžio, bet labai pradėjo raudoti, apsikabino Trynė, nubucziavo jos veidus ir tad, it jauna mergina, nubėgo per miszką szalyn. Trynė dar ilgai sėdėjo viena pati ant žemės, mislyse paskendusi žiurėjo nusitolinancziai Daczai. Galop ji atsikėlė ir szlůstydama akis ėjo per ilgą gatvę namon.

(Dar neviskas.)

Lietuviszku parapijų reikalůse Amerikoje*).

Gal ant svieto nėra kvailesnės tautos kaip kad Lenkai yra. Todėlgi ant jų piemeniszkų ir kvailiszkų užpuldinėjimų, labjausei tokio paikszo „Górnink“ sav už gėdą laikėme ir laikome atsakyti. Sztai N 26 raszo: „Polacy zawsze byli narodem tolerującym“. Žinoma, jeigu tą „Górnik'o“ kvailybę nebutų atkartoję tuli kiti lenkiszki laikraszcziai, tos dvokos visai nekliudytume. Bet kad kiti laikraszcziai tą dalyką kliudo net dar su pridėczkais, todėl lietuviams turime paaiszkinti; vienok nors ir tamsus lietuvys tėmydams lenkų „toleranciją“ link lietuvių, ir be to senei gana gerai ir aiszkiai supranta. Kad ponai lenkai, it kokios piktos Laumos yra manę apsėdę, tai nepriguli man tos smarvės judinti nės ir taip dvoksi bjaurei, o lietuvių tikt ateitė nuspręs mano darbus. Todėl ne savę teisinu, kaip kokį straipsnį raszau, bet tikt lietuvystės reikalus Amerikoje. Taigi ant lenkiszkų iszmislinėtų pliovonių link mano ypatos visai nepaisau, bet einu prie paties dalyko.

1. Kodėl lenkai taip stropiai apie mus rupinasi! Jeigu jie apie mus lietuvius kaipo apie „bracia Litwini“ butu rupinęsi, tai senei butų pasirupinę, kad maiszytose lenkiszkose parapijose sėdėtų kuningas gerai mokantis lietuviszkai. Bet jie prieszingai darydavo ir daro. Sztai kada Plymouth'e susitvėrė maiszyta parapija isz lenkų ir lietuvių pirm kiek metų atgalios, tai lietuviai norėjo, kad butų toks kuningas, kurs gerai mokėtų ir lietuviszkai, o „ksiądz“ jiems atsakė: „prendzei na mojej dłoni wyrosną włosy, jak wy dostaniecie Litewskiego księdza“. Apart to ir apie Skulkiną tulas „ksiądz“ tokią-gi giesmę nesykį užgiedojo. Taip ir visose vietose buvo, o vienok lietuviai padarė savo, visai nepaisydami ant lenkiszkų „włosy“. Tai lenkų tolerancija. Parapijos lietuviszkos dygsta kaip grybai, o sziądien, aczių Dievui, pusėtinai turime ir lietuviszkų kunigų, nors dar nepakankancziai. Taigi nors lenkiszki „książa“ buvo didžiausi prieszai lietuviszkoms parapijoms, vienok lietuviai ant savo pastatė su Dievo palaiminimu.

Tulas lenkiszkas, „ksiądz“ atgal keli metai tam bus, pasakė savo draugams: „Wypędzcie tego Burby z Plymouth, to ja będę na wszelkie zawołanie wam pamagać w słuchaniu spowiedzi“. Taigi „tolerujący naród na braci Litwinów“ nežiuri kaipo bro-

*) Apie szitą dalyką jau buvo raszyta „Valties“ N 53, bet isz tos priežasties, kad „Valtis“ ant kokio laiko perstoja iszeidinėti, szits straipsnis patelpa į „V ienybę“. R.

lis ant brolio, bet kaipo ponas ant savo vergo. Tokių brolių mes nereikalaujame. Kaip kitos mažos tautos gali apsieiti be ponų „tolerujący“ taip ir mes Lietuviai su Dievo pagelba.

2. Dabar prisižiurėkime, kaip sziądien p. „książa“ pasielgia su lietuviszkomis parapijomis. Visur kur tikt jie sziek tiek galėtų, norėtų lietuviszkas parapijas paardyti. Žinoma vis tai tolerancija. Sztai Mill Creek'o „ksiądz“ už dolerius traukia pas savę lietuvius kaip matėme N 53 „Valties“, kurie turi prigulėti prie Wilkes-Barre lietuviszkos parapijos. „Ksiądz“ T. taipgi prie savęs už dolerį arba du priima, kaip žmonės sako, taip yra: kuris lietuvys ateina su grinorsku kalnieriumi, tas buk gaunąs už dolerį kortelę spaviedyn, o kurs su amerikiszku, tai už 2 dol., o pussaliuninkas gavo už tris dolerius.

Žinoma toki pesztukai lietuviai tikt sykį eina spaviedyn ant metų, o prie jokios parapijos nepriguli, todėl tokias žuveles ir gaudo lenkiszki „księża“ už dolerius, nėsa lietuviszki kuningai bei jų komitetas tokių nepriima pakol neužsimoka kas reikia. Apie lenkbernius lietuvius czia visai nesznekame, isz kurių gal nevienas yra ir geras lenkų parapijonas, bet tiktai apie pesztukus ir kitus, kuriûs pagimdo lenkiszki „księża“ už metinį dolerį. Žinoma lenkiszki „księża“ negali spaviedoti žmonių lietuviszkai, todėl parsiszaukia pas savę lenkbernius kuningus, kurie dėl lenkiszkumo pardûs visą Lietuvą kaip kokis „Galaburda“. Sztai skaitome „Vienybės“ N 13 szių metų, jog kun. Jaksztys jau beveik paardė Bostone lietuviszką parapiją savo apsilankymu pas lenkiszką kunigą, kuris anot korespondento isz Bostono „Vienybės“ N 15 „daugiausei kenkia lietuviszkos parapijos kylimui“. Arba ir tokis kun. Z. kas metas važiûdavo į Mill Creek klausyti lietuvių iszpažinties, nors jau apie trys metai kaip Wilkes-Barre'je yra sutverta lietuviszka parapija, bet jau szį metą ant lenkiszko kuningo praszymo nepribuvo. Matyti, pamažu ir lenkberniai susipras ir daugiaus lietuviszkų parapijų negadins. Tas pats kun. Z. szį metą 12 Kovo vakare prie stiklų daužymo man pripažino, jog atvažiûdavęs į Plymouth'ą pas lenkų kuningą lietuvių iszpažinties klausyti. Žinau gerai, jog g. kun. Z. ne dėl dolerių atvažiûdavo, bet tikt isz meilės lenkbernystės ir draugystės lenkiszkų „księży“.

3. Negana szito, lenkiszki „księża“ net toliaus žengia, ba nežino, kuris lietuvys buvo velykinės, o kuris ne. Kadangi prie Velykinės renka tikt dolerius tai ir po teisybei nežino, kuris lietuvys eina szventon spaviedyn, o kuris ne. Sztai pereitûse metûse 26 dieną Balandžio mainose „Anodija“ (ž. Vienybės p. 217 1894 m.) tapo umai užmusztas lietuvys Simas Ratkevyczius, kuris Amerikoje gyveno daugiaus kaip 4 metus. Po jo smertei ateina pas manę pp. P. Zd. ir J. Ž. Pažiurėjau į kningas ir niekur neradau, kad tas žmogus butų buvęs nors sykį szv. spaviedyn. Paklausiau, gal prie lenkiszkos parapijos priguli, bet jie man atsakė kad ne, nėsa tas žmogus kaip kada eidavęs musų szventinyczion, o lenkiszkai visai nemokėjo sznekėti. Irgi kas bus isz to? tie vyrai nueina pas k. T. kurs liepia užmokėti už visus metus algą, pakasynas, kapines ir priima į szventnyczią lavoną to žmogaus, kuris per tiek metų buvo nebuvęs szv. iszpažintyn. Tai koki dalykai darosi.

Daug daug galėcziau privesti faktų, kurie p. lenkams akis svilintų, bet bus gana tam sykiui ir tų privestų. Galop, skaitytojau, paklausi manęs kas tai yra? Kodėl lenkiszki „księża“ taip nemandagiai apsieina su lietuviszkomis parapijomis? Ats. 1-mo gal viską tai daro dėl „Polski“; 2-do gal isz didžio troszkimo skambuczių; 3-tio, o gal jų parapijos taip yra vargingos, kad jų kuningai negali iszmisti be lietuviszkų dolerių.

Mielas skaitytojau, koks tamstai atsakymas geresnis, to laikykiesi ir už savo Tėvynę bei kalbą narsiai kovok. Visas tautas ir kalbas Dievas ant svieto leido ir visos savosios laikosi, todėl ir tamsta laikykiesi taippat, laikykiesi drucziai lietuviszkos parapijos, o p. lenkai per kiek laiko papliovoję užtils, susisarmatydami savo „tolerancijos“.

Kun. A. Burba.

Dainos.

Surinktos Krûpių parapijoje, Sziaulių paviete.

XII.

Szitam szaltam rudenelyj' oi oi,
Atjoj' pas mane bernelis oi oi oi,
Su tûm pacziu szirmu žirgu oi oi,
Kad mylėjai mane pirma oi oi oi,
Kad ans jojo per laukelį oi oi,
Nežinojo katrûm keliu oi oi oi
Kad ans jojo per ulyczią oi oi,
Nežinojo katra grinczia oi oi oi!
Kad prijojo kiemą musų oi oi,
Klausinėjo kas isz jusų oi oi oi.
Ar yr' tėvas, motinėlė oi oi,
Ar paauga dukterėlė oi oi oi.
Pas jums rugeliai lomose oi oi,
O dirselės vis kalnûse oi oi oi,
Pas mums rugeliai kalnûse oi oi,
O dirselės vis lomose oi oi oi.
Musų triobos vis murinės oi oi,
O pas jumis vis medinės oi oi oi,
Musų sienos zelkorûtos oi oi,
O pas jumis samanotos oi oi oi,
Musų durys iszilginės oi oi,
Ir mergelės iszauginės oi oi oi,
Jusų durys dubaltinės oi oi,
O mergelės sustumtidės oi oi oi!
Musų upės vimę teka oi oi,
O brolacziai graudžiai szneka oi oi oi,
Jusų upės krauju teka oi oi,
O brolacziai muszas, peszas oi oi oi,
Pas mums tiltai geležiniai oi oi,
Lenciugėliai sidabriniai oi oi oi,
Jusų tiltai vis mediniai oi oi,
Lenciugėliai kanapiniai oi oi oi,
Musų miszkai vis beržiniai oi oi,
O pas jumis kadagynai oi oi oi,
Vesu žirgą į darželį oi oi,
Eiksz berneli į svirnelį oi oi oi,
Risza žirgelį ten prie slyvos oi oi,
Vesk mergelę sav ties tlivą oi oi oi,
Yra tėvas motinėlė oi oi,
Paaugina dukterėlę oi oi oi.

Ona Kaladinskienė,
Narbucziai, 25 Vasario 1888 m.

Vyrai Balius!!

New Britain Conn. szv. Jûzapo draugystė iszkelia antrą balių ant naudos lietuviszkos parapijos 27 d. Balandžio 1895 m. Užtaigi užpraszome draugystės sąnarius ir visus kitus brolius lietuvius gyvenanczius tame mieste ir isz aplinkės atsilankyti ant baliaus. Prasidės ant 7½ vakare ant Torny Hall. Arch str. miesto muzykė grajys.

Tikietas kasztûs tikt 25 c. o moterys ir panelės už dyką.

Užpraszo Komitetas.

LIETUVOS ISTORIJA

nů seniausiu gadyniu iki Lublino unijai.

PARASZYTA SIMANO DAUKANTO BUVUSIOJO VILNIAUS UNIVERSITETO PHILOSOPHIJOS MAGISTRO.

(Tąsa).

Žinoma (orig. Žynoiemon. Perr.) dar, Vytautas iszsidanginęs isz Parusnio, buvo Lebui Sviatoslavyczіui valdžią Smolensko pagrąžinęs, o Jurui jo broliui Raslavos pilės apygardas įdavęs valdyti. Paskiaus Olegs, Rezaniaus kuningaikszstis, Lebaus ůszvis, skaugėdams Vytautui jo galybės, papaikino savo žentą Lebų, kursai paklausęs savo ůszvio nevien Vytauto nebklausė, bet dar Orszos apygardas sariojo ir senůsius ukininkus tremdams laukan isz jų tėviszkių, o savo bendrams jas důdams. Tai jutęs Vytautas nuleido pas jį siuntinius jautotiesi, dėlko jis taip elgiasi, bet Lebus paikinamas nů savo ůszvio ziaudei Lietuvos siuntiniams atsakė. Darin Vytautas grįžo vėl į Krivyczius; iszvyjęs tenai neprietelius isz Orszos, traukė priesz Smolenską. Tai regėdams Lebus iszsikraustė su žmona pas savo ůszvį. Tům tarpu Smolensko pilė su visa apygarda pasidavė Vytautui, kursai Jomontą ir Boreikį Žemaicziůs perdėjo urėdais. Pasigailęs ilgainiu Vytautas kun. Lebaus, pilelę Palonę įdavė jam valdyti su apygarda.

Beesant Vytautui Smolenske, atkeliavo tenai Toktomysz, Tautorių vieszpats, iszvaryts nů Timur, garsaus pergalėtojo Azijos, su visais savo tėvunais ir kuningais pas Vytautą pagelbos lugoti ir meilauti, idant jį ir jo rykį apent pagrąžintų. Vytautas mandagei jį priėmęs, pažadėjo jam pagelbą, kaipogi pats krupavo pergalėtojo Bazeto, idant neatsisuktų kadakůmet į Lietuvos szalis, darin rodėsi jam iki laikui reikia paojų neprietelių sudrausti. Tůjau Vytautas, paskeidęs savo kariauną į dvi dali, su viena iszsiuntė Lengvėną, Mscislavos urėdą, drausti Olegą, Rezaniaus kuningaikszstį, paikintoją kitų kuningaikszczių ir lyczių visų Gudų sedicijų drausti. Su antra kariaunos dalia iszleido Algardą, kitą garsų karvedį per tyrus (dzikie pole) vadinamus į antrapus Dono ir Volgos upių keliais ir iszsijautoti apie Tautorius, o galint su Dievo padėjimu jůs ramdyti. Pats tům tarpu palikęs Smolenske naujais zomatais tvirtino pilę.

Pavyko abudum Lietuvos karvedžiam: Simons Lengvėnas, nuėjęs į Rezaniaus krasztą, niekame nesutikdams Olego, visą srytį tarp Okos ir Dono upėmis ugnia ir kardu teriojo bei drevėjo ką užeidams, ant galo, sugriejęs tenai neapsaikomą grobį, pagrįžo namon su visa kariauna, nuslogůta turtais ir lobiais. Antras Lietuvos karvedis Algards perėjęs tyrus sustojo į abazą padonyje. Tenai jis nujautė tris kanus arba Tautorių vieszpaczius priesz savę traukiant su dide svieto daugybe. Algards susiprato pertoli įėjęs į neprieteliaus krasztą, nů kur grįžti jau nebgalėjo ir tenai ar mirti ar pergalėti turėjo; ant to ryžęsis Lietuvos karvedis laukė antpůlio. Tautoriai savo budu atvėjų atvėjais veltu puldinėjo keketomis ant Lietuvių abazo: ant galo isztiko į aiszkią muszą: abi pusi rėmėsi su visudidžiausia aitra ilgas valandas, czionai su didžiu vargu Lietuviai perlaužė Tautorių rindas ir didę jų pjutę padarė: kaipogi visi trys kanai karvietėje paliko beklaksą, retas kuris tenai beiszsprudo nů giltinės. Turtai ir karės padargai, ginklai bei žirgai vis teko Lietuviams pergalėtojams; Algards, leliodams pergale, pagrįžo į Smolenską, kame rado, kaip sakiau, Vytautą, pilės zomatus betvirtinantį.

Tos pergalės dar didesniai nugandino Lietuvos neprietelius, o Vytautą stiprino, kursai sukėlė visus Gudų kuningaikszczius į Smolenską, tarp kitų atėjo tenai ir Vasilius didis Maskolių kuningaiksztis su dovanomis Vytautą savo ůszvį pasveikinti; susirinkus tenai kuningaikszcziams į Vytauto abazą, jis sudėjo karės dumą akivaizdoje Toktamiszo, kursai lygiai buvo toje dumoje, Vytautas rodė kaip naudingu buvo daigtu visotinai Taktamiszą szelpti, paklausė jo kuningaikszcziai ir pasiėmė lobius krauti ir kareivius į talką leisti. Vytautas, paženklinęs Kijavą susirinkimo kariaunos vieta, pargrįžo į Lietuvą.

Pargrįžęs Vytautas namon liepė Taktamiszą anturėti ukės lobiu pagal jo lůmą, kitiems ir kuningams iszdalyjo žemes, nů kryžeivių iszteriotas; iszskaidęs jis buriais po visą Lietuvą, vienus apie Vilnių, kitus apie Trakius, Minską, Grodną, nevien kaimůse leido jiems gyventi, bet ir pacziose pilėse bei papilėse; pacziame Vilniuje sziądien dar tebėra Tautorių gatvė vadinama, kurioje jie gyveno; Sznipiszkėje, taip vadinamoje Vilniaus papilėje, patys Tautoriai tegyveno ir savo bažnyczią arba meczetą turėjo, kurios palaikai lig szіai dienai dar tebėra, leido jiems pagal jų boczių paproczių įstatymus Dievą garbinti; be mokesnių, be kitų kokių sunkybių gyventi liepdams, tiktai karei kilus lygiai su kitais Lietuviais ir Žemaicziais į karę traukti savo iždu priesz ukės neprietelius. Maž ne visi tie Tautorių naujokai iki szіai dienai dar tebgyvena minavotose vietose.

Tos Vytauto pergalės noris, kaip sakiau, namiszkius neprietelius nutildė, czionai už rubežiaus kitus sukėlė: kaipogi nevien kryžeiviai pažvilgojo skaugėdami, bet pats Vengrų karalius bei Tautonų ciecorius Zigmonts gůdėsi visai pasaulei ant Vytauto, jog jis tůjtimpos kariaujęs ir kasdien pergalįs lygia dalia krikszczionis ir pagonis Tautorius, vildamas ilgainiu galėsiąs visotinai priesz stembti; nu jis norįs dar didįjį Naugardą padobti, kuris placziais krasztais ir nepasaikomais turtais dar baisesniu taptu. Taippat d. mistras kėlė visą Tautoniją ant Lietuvių ir Lenkų sakydams, daug Lietuvių einanczių į Gudų tikėjimą (kurį toje gadynėje už nekrikszczioniszką dar turėjo), Vytautą dedantį į savo piles Gudus pagonis, bendraujantįsi su Turkais ir Tautoriais, Lenkų karaliaus neklausantį, atkalei patį geidantį Lietuvos karaliumi tapti, meilaujantį sav karunos nů popiežiaus; baigė tais žodžiais: „saugok Dievuli nů to, kad visi netikėliai ir Gudai glaustusi pas jį ir kryžeivius nugalůtu.

Vytautas tům tarpu visupirmu su kryžeiviais norėjo sandaras padaryti, bet didis mistras nairėsi ir ankstėsi, sakydamas, idant Vytautas radius naujam pakajų důtu ir prisiektu, jog Lietuviai nebeatkris į pagonybą; to jis nenorėjo daryti, o Jaugalius sakėsi didžiam mistrui gana turįs vadovų isz Lietuvos, kurie galvojo tenai krikszczionių tikybą, o Vilniaus vyskupas pasiėmė prisieką popiežiui paskojus pagonis atversti ir apkrikszstyti nerupinantėsi didžiamjam mistrui.

(Toliaus bus.

Margumynai.

Naujas milžiniszkas tiltas. Laikrasztis „Revue univeselle des inventions nouvelle“ pranesza, kad per upę Missisipi ties miestu Naujůju Orleanu amerikiecziai dirba geležinkeliui tiltą, kuris pereisęs Forto tiltą Szatlandijoje, ikiszioliai didžiausią ant svieto. Tiltas ant upės Missisipi turės su virszum 3 verstus ilgio; kasztůsęs 25,000,000 frankų; vienos tikt geležies reiksią 1,240,-000 pudų. Stato tą tiltą draugystė „Southern Pacific“, kuri tikisi dikcziai pelnyti, nės per tiltą turės važiůti daug geležinkelių trukių.

— *Nauja maszina rinkti raidėms (literoms), iszrasta kunigo Calendoli.* Metůse 1814 iszrasta tapo maszina spausti knįgas, kuri per valandą (adyną) laiko galėjo atspausti 800 ekzempliorių. Sziądien maszinos įsteigia atmuszti per tą patį laiką 20,-000 ekz. Vienok rinkimas raidžių liko tas pats: iszrastos tam tikslui maszinos pasirodė netikusiomis ir tapo užmirsztos. Dabar pranesza, kad kn. Calendoli, Sicilijos dominikonas (zokonykas) iszrado tikrai gerą masziną. Apraszyti tą masziną be tam tyczia illiustracijų beveik negalima. Varo tą masziną elektrybė. Naudingumas tos maszinos priguli nů to, kad nereikia kiekvieną raidę imti su rankomis ir statyti szale viena kitos: reikia tiktai paspausti tam tyczia padarytus kliaviszius; o spausti jůs galima *sykiu visais pirsztais.* Kun. Calendoli tvirtina, kad pripratęs ant tos maszinos rinkti raides, galės sustatyti į 50,000 raidžių per valandą (adyną).

Balius Balius!!

Pirmas lietuviszkas balius parapijos szv. Mikolo Arkaniolo, New Britain Conn. bus keliamas 27 d. Balandžio, 1895 m. prasidės 7 adyną vakare ant Turnei Hall, Arch ulyczios. Taigi szirdingai užpraszome visus savo brolius lietuvius ir lietuvaites, kaip vietinius, taip ir isz aplinkės atsilankyti ant to baliaus. Muzykė bus pirmos klesos ir grajys kůnogražiausius lietuviszkus szokius, ką galėsite įvales prisiszokti, pasibovyti ir linksmai laiką praleisti.

Tikietas 25 c.

Moterys ir panelės bus įleidžiamos už dyką.

Apgarsinimai.

Dėl parandavojimo randasi daili vieta, miestelyje Miners Mills. Szale Wilkes-Barre, Pa. kuri yra apgyventa daugybe lietuvių, lenkų ir slavėnų kurioje nėra nė vieno perkupczio isz tų tautų. Tům tarpu galima uždėtie krautuvę, yra gyvenimas dėl familijos ir tvartas randa pigi laisnai galima gautie katrą metą norint. Dasižinokite po sziů antraszu:

John Whelan
Miners Mills, Luzerne Co. Pa. (18)

Knįngos

pargabentos isz užmarės:

Maldų knįgos,

Aukso Altorius, arba Szaltinis dangiszku skarbu 2.00 iki 3 00.
Garbe Diewuj ant auksztybės „ „ „ $1.50.
Balsas Balandėlės 1.25c., 1.50c. ir 2.00c.
Kninga giesmių arba Kanticzkos „ 75c.
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveikslo kanticzkų 75c.

Istoriszkos dvasiszkos įtalpos knįgos,

Gyvenimas Vieszpaties Jezaus Kristaus, 75c.
Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl. 15c.
Istorija seno istatymo „ „ „ 25c.
Gyvenimas Marijos „ „ 20c.
Menuo Szwencziausios Marijos Panos 30c.
Sopulej Motynos Diewo „ „ 20c.
Evangelijos supuikeis apdarais 1.00c.
Gywenimaj Szwentuju, ant visų metų kožnos dienos, pirma, antra, treczia ir ketvirta dalis už kožną dalį po „ „ „ 65c.
Gyvenimas szv. Benedikto Labro „ 10c.
Stebukłai Dievo Szvencz. Sakramente 40c.

Istoriszkos knįgos svietiszkos įtalpos.

Istorija Lietuvos „ „ „ 30c.
Trumpa senovės Lietuvių Istorija 10c.
Aplinkrasztis kun. Petravyczlaus į Vilniaus dźiakonystės kuningus 1870 m. „ 5c.
Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nedėkingi, graži knįgutė kurioje apraszyta visi musų prietikiai su lenkaisnů pat krikszto Lietuvos 5c.
Žiponas bei žiponė „ „ 40c
Žirgas ir vaikas „ „ 20c.
Vytautas didis Lietuvos kunigaikszlis 30c
Apie senovės Lietuvos pilis „ 10c.

Knįgos poetiszkos.

Senkaus Jurgis „ „ 15c.
Vitoliorauda, puikus poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 2 knįgos 1.25c.
Dąnelaiczio pavasario linksmybės 10c.
Konradas Valenrodas — — 10c.
Tėvyniszkos giesmės — — 5c.
Jůkaunos dainos „ „ 5c.
Naujos dainos „ „ 10c.
Birutės dainos „ „ 10c.
Tėvynainių giesmės „ „ 40c.
Petro Armino rasztai — eilės 10c.
Pagirėnų gobtuvės — teatraliszka 10c.
Ponas ir Mužikai, Drama penkiose permainose, paraszyta Aleksandro Gužuczio, 15c.

Apysakos.

Pałangos Juze, linksmi skaitymai „ 20c.
Kas teisybė tai nemelas puikios apysakėlės isz lietuvių gyvenimo 15c.
Historije apie gražę Magelioną, dukterį karaliaus isz Neapolio ir apie Petrą kareivį 20c.
Pajudikime vyrai žemą, puiki apysaka paraszyta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengriszką pono A. isz B. autoriaus knįgutės „Kas teisybė tai ne melas 15c.
Pasaka apė Szaltabuzius (jůkinga) 5.
Žiemos vakaro adynėlė, vokiszkom raidėm 20c.
Mužikėlis „ „ „ 15c.
Vaikų kningelė „ „ 15c.
Ant Nakvynės 5c.
Kaimynų pasaka 5c.
Kaukazo belaisvis 5c.
Kur meilė, ten ir Dievas 5c.
Kas kaltas 5c.
Negirdėtas daigtas 5c.
Pasakojimas apie vaitą ir jo rasztinįką 5c.
Senis Makrickas 5c.
Vakaras Tilviko pirktelė 5c.
Gyvenimas Stepo Raudnosio ir kiti naudingi skaitymai. [ketvirta dalis „Sziaulėniszkio Senelio“] 15c.

Moksliszki rankvedžiai ir kitokios knįgos

Kninga dėl iszsimokinimo visasvietinės kalbos 15c
Apie buwimą Diewo „ „ 5c.
Grieszninkas priverstas metavotis „ 15c.
Pamokslai apie trusą „ „ 5c.
Talmudas ir musų žydai „ „ „ 10c.
Szkala su kalba „ „ 20c.
Prieszauszris „ „ 20c.
Kaip įgyti pinįgus ir turtą „ 20c.
Girtybė 5c. ir 10c.
Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta, kaip labai svietą slogina maskolių valdźia 5c.
Apie Dangų 5c.
Finai ir jų gyvenimas, ir pirmutinė szalna 10c.
Lietuvos gaspadinė 10c.
Žodynas kun. M. Mieżinio $2.00.
Naujas elementorius [1895 m.] apdarytas su puikiais paveikslais 15c.
Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 20c., dėl perkupczių po 10c.
Kalendoriai ant 1889, 1890 ir ant 1894 m. po 10c.

Įvairios dvasiszkos knįgos,

Pamokslai ant didžiųjų metinių szvencių ir didžiosios nedėlios, 50c.
Tiesos Žodżei, 35c.
Filotea arba kelias į maldingą gyvenimą 50c.
Pokilis Szventųjų „ „ „ 15c.
Iszguldimas metiniu szwencziu labai naudinga kningelė 10c.
Mokslas Rymo katalikų „ „ 40c.
Kas yra griekas? „ „ 15c.
Nekaltybė „ „ 20c.
Vartai dangaus „ „ 15c.
Pekla, arba amžinas pragaras 75c.
Arielka yra nůdai; su illiustracijomis 30c.
Garsas apie bajsybes Diewo sudo 25c.
Raktas į dangų „ „ 15c.
Didžioji nedėlia „ „ 5c.
Kaip Sumeniją nuspakajįti „ 15c.
Vadovas į dangų „ „ 40c.
Prisigatavojimas ant smerczio „ 40c.
Draugija dėl duszių „ „ 5c.
Lietuviszkos miszios „ „ 10c.
Kasdieninės Maldos 5c.

Notos dėl partapijono.

Varpelis [valcas] 30c. Dėdienė [polka] 30c.
Sudiev [mazurka] 40c.

Paveikslai [abrozai].

Krażių skerdynė 50c. Paveikslas Gedimino 30c.
Paveikslas Vytauto 25c. Paveikslas Litanijos 25c.
Visoki Abrozėliai su maldelėmis po 5centus.

KNINGOS

ŁOCNOS SPAUSTUVĖS.

Lietuvos Istorija, nů seniausių gadynių iki Gediminui D. L. K., paraszyta 1850 m. Simano Daukanto. Kninga pirma, gaunama už 1,50c.
Budas Senovės Lietuvių Kainėnų ir Žemaicziu paraszytas Simano Daukanto, gaunamas už 1,00.
Istorija Katalikų Bažnyczios, „ 1,00.
Europos Istorija su žiamiapiais „ 50 ct.
Lietuviszkos Dainos isz visur surinktos 200c.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vysk. Žemaicziu Motiejus Valancziauskas, 25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba, 20 ct.
Dievaitis, apysaka szios gadynės 1,00 ct.
Apleka Diewo „ „ „ „ $1,00.
Aukso Verszis, labai puiki drama „ 20 ct.
Bolesławas arba antra dalis Genowefos 30 ct.
Du pujkus apraszymaj apie nedorybą žydo ir piktą augynimą wajku $1,00.
Kglė, žalczių karalienė ir iszgriovimas Kauno pilies 1362 m., du puikus dramatai paraszyti Aleksandro Gužuczio, 25c.
Historije gražios Katrukos ir jos visoki „ „ „ atsitikimai 10c.
Historije isz laiko Francuzkos „ „ vainos Afrikoj' 30c.
Isz po budelio kalavijo ir Kajimas, dvi puikios apysakos, ant lietuviszko perdėjo V. Stag. 40c.
Istorija Septynių Mokintojų „ „ ir Lietuvio Sapnas 50c.
Jurgis Miłosławskis — — 80c.
Jnozapas Kosiuszewskis, arba kankinimas Unijotų po valdźia maskolians 50c.
Kabalas talpinantis savyje visokius užminimus ir ant jų reikalaujantį atsakymą 10c.
Konstitucija dėl darbinįkų — 10c.
Namelis pusteinįko — — 75c.
Nedorybes Rymo Ciesorių, historije isz laiko „ „ ponawojimo Nerono 80 ct.
Pujkus apraszymaj tikru atsytikimu isz „ „ czesu wajnos 1863 metu 40 ct.
Prawadnikas angelskos kalbos neabdar. $1,00
„ „ „ abdarytas $1,25.
Pujkus apraszymas apie Lietuvą „ $1,00.
Rinalda Rinaldinas „ „ „ $1,50 ct.
Senowes apraszymas apie Duktery „ „ Filypo Karejwio 50 ct.
Sumyszymas arba bajme tury dydeles akis Tykra tejsybe isz Suwalku gubernijos 15 ct.
Szwiesa Diewo „ „ „ „ 65 ct.
Titkus Persų Karalius, „ „ 25 ct.
Užsystanawik ant to geraj „ „ 50 ct.
Witas ir Korynna historije isz laiko persekiojimo Bažnyczios S. per Deoklecijana 95 ct.

Kas nori gero tavoro gauti ir skanaus gėrymo ragauti, tegu atsilanko pas **Joną Žukaucką**
Plymouth, Pa.

Dr. J. H. Vastine.

Reikale atsilanko skubiai neżiurint diena ar naktis. Offisas antrose duryse nů paczto.
9, X — 95. **Plymouth, Pa**

DOVANAI *Tikras Elgin Dziegorėlis.*

9.25 Prisiųsk szitą apgarsinimą su savo pilnu adresu o mes tav prisiųsime szitą tikrą *Elgin Dziegorėlį* dovanai ant pažiuros. Lukszlai yra tikrai 14-tos prabos gražei iszmarginti, ir taip iszrodo kaip tikras auksinis, parsidůdantis už $40. Vidurial yra tikri elgin, ir jeigu tav pasidabos, tai užmokėk $9.25 ir bus tavo, o jeigu atsiųsi mums su orderiu $9.25 tai mes tav prisiųsime priedo paaukszůtą gražų, vertės $3.50 lenciugėlį dykai. Szitie dziegorėliai visi yra be raktuko užsukami. Paraszyk kokį nori, vyriszką ar moteriszką dziegorėlį.

Keating & Co.
Manufacturers and Jobbers of **Jewelry,**
164 Randolph Str., CHICAGO, Ill.